

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἑκτος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι: γρ. 10. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους· καὶ εἶναι ἑτησίαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

12 Νοεμβρίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΗΤΗΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΖΩΗ ΚΑΠΑΛΗΝ

Φωτ. κωνσταντίνου

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.

Συνέχεται: ἰδίαι σελ. 711.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'

Ἐνθα κατὰ τὸ ἐνὸν ἐπαγορευοῦται ἀδιακρίσια
τις γενομένη ἐν προηγουμένῳ κεφαλαιῷ.

Ἐπειδὴ ἀνάρμοστον ὅλως εἶναι εἰς ταπεινὸν
συγγραφέα νὰ κάμνη, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, νὰ
περιμένη πρόσωπον ὑψηλόν, οἷον εἶναι τὸ πρό-
σωπον ἑνὸς ἐνοριακοῦ κλητῆρος, ἐστραμμένα ἔ-
χον τὰ νῶτα εἰς τὸ πῦρ, καὶ τὰ κράσπεδα τοῦ
ἐνδύματός του ἀνασηκωμένα, καὶ ἐπειδὴ πολὺ
πλέον ἀνευλαβὲς καὶ ἑλλειψιν ἐμφαίνον καλῆς
συμπεριφορᾶς συγγραφέως γνωρίζοντος τὸν κό-
σμον εἶναι τὸ νὰ δεικνύῃ τὴν αὐτὴν ἀφροντισίαν
προκειμένου περὶ κυρίας, ἐφ' ἧς ὁ κλητὴρ ἠξίωσε
νὰ ρίψῃ βλέμμα ἀγάπης καὶ τρυφερότητος, καὶ
νὰ ψιθυρίσῃ εἰς τὸ οὖς αὐτῆς λόγους γλυκεῖς,
οἵτινες λεγόμενοι ὑπὸ τοιούτου σπουδαίου προ-
σώπου, ἦσαν ἱκανοὶ νὰ συγκινήσωσιν εὐαρέστως
τὴν καρδίαν νέας κόρης, ἢ γυναικὸς οἰαδῆποτε
τάξεως, ὁ χαράσων τὰς γραμμὰς ταύτας εὐσυ-
νεΐδηςτος ἱστοριογράφος, ἐμμένων εἰς τὰ αἰσθη-
ματὰ σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως, ἅτινα τρέφομεν
ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πρὸς τοὺς ἀσχοῦντας σπου-
δαίαν τιμὰ καὶ ἔξοχον ἐξουσίαν, σπεύδει νὰ ἐ-
πανορθώσῃ τὸ λάθος του, ἀποδίδων τὸν ἀπαι-
τούμενον εἰς τὴν θέσιν των σεβασμὸν καὶ προσ-
φερόμενος αὐτοῖς μετὰ πάσης τῆς ὀφειλομένης
τιμῆς εἰς τὸ ὑψηλὸν αὐτῶν ἀξίωμα καὶ συνεπῶς
εἰς τὰ μέγιστα πλεονεκτήματά των. Πρὸς τὸν
σκοπὸν τοῦτον, προστίθετο νὰ παρενθῇ ἐνταῦ-
θα, πρὸς ψυχαγωγίαν καὶ διδασκαλίαν τοῦ εὐ-
συνειδήτου ἀναγνώστου, πραγματεῖαν περὶ τοῦ
θείου δικαίωματος τῶν κλητῆρων, δι' ἧς θάπε-
δείκνυτο ὅτι ἐνοριακὸς κλητὴρ ἀδυνατεῖ νὰ πρά-
ξῃ τὸ κακόν· ἀλλ' εὐρίσκεται δυστυχῶς εἰς τὴν
ἀνάγκην ἐλλείπει χώρου καὶ χρόνου νὰ ἀναβάλῃ
τὸ σχέδιον τοῦτο εἰς ἄλλην κατάλληλον εὐκαι-
ρίαν. Ὅταν δὲ παρουσιασθῇ τοιαύτη, εἶναι εἰς
κατάστασιν νὰ ποδείξῃ ὅτι εἰς κλητὴρ, ἐν τῇ πλή-

ρει ἐξασκήσει ἀπασῶν τῶν λειτουργιῶν τῆς θέ-
σεως αὐτοῦ, ὅλον ὅτι εἰς κλητὴρ ἐνοριακὸς
προσκεκολλημένος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐνοριακοῦ
πτωχοκομείου καὶ ἐνοριακοῦ ναοῦ, δυνάμει τῶν
λειτουργιῶν τούτων εἶναι πεποικισμένος μὲ ὅ-
λα τὰ πλεονεκτήματα, ἢ μᾶλλον μὲ πάσας τὰς
τελειότητας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὅτι δὲ οἱ
δικαστικοὶ καὶ οἱ διοικητικοὶ κλητῆρες καὶ αὐ-
τοὶ ἔτι οἱ τῶν ἐνοριακῶν ὑποκαταστημάτων,
παρὰσάγγας ὅλους ἀπέχουσι τῆς τοιαύτης τε-
λειότητος· ἀληθὲς ὅτι οἱ κλητῆρες τῶν ἐνορια-
κῶν ὑποκαταστημάτων κατέχουσι τὴν δευτέραν
θέσιν, ἀλλὰ πάλιν μετὰ τούτων καὶ τῶν κυ-
ρίως ἐνοριακῶν κλητῆρων χάσμα μέγα ἐστή-
ρικται.

Ὁ κύριος Μπάμμπλ λοιπὸν ἠρίθμησε καὶ ἐ-
πανηρίθμησε τὰ κοχλιάρια τοῦ τείους, ἐστάθμισε
καὶ ἀνεστάθμισε τὴν σακχαρολαβίδα, ἐξήτασε
προσεκτικῶς τὸ ἀγγεῖον τοῦ γάλακτος, ἐπεθεώ-
ρησε λεπτομερέστατα τὰ ἐπιπλα, ζητήσας ἀκό-
μη νὰ βεβαιωθῇ καὶ περὶ τῆς ὕλης δι' ὧν ἦσαν
γεμισμένα τὰ καθίσματα. Τὴν ἔρευναν ταύτην
ἐπανέλαβε πεντάκις ἢ ἑξάκις προτοῦ συλλογι-
σθῇ ὅτι ἡ κυρία Κόρνου εἶχε καιρὸν νὰ ἐπιστρέψῃ.
Ἐπειδὴ δὲ ἡ μία ἰδέα ἐπιφέρει τὴν ἄλλην, καὶ
ἐπειδὴ οὐδεὶς κρότος ἀνήγγειλε τὴν ἐπάνοδον
τῆς οἰκονόμου, ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐσκέφθη ὅτι
ἄριστα θὰ ἐποίει εὐχαριστῶν πληρέστατα τὴν
περιεργίαν αὐτοῦ, διὰ ταχείας ἐπιθεωρήσεως τῶν
ἐν τῇ ἱματιοθήκῃ τῆς κυρίας Κόρνου.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἐπλησίασε τὸ οὖς εἰς
τὸ κλεῖθρον ὅπως βεβαιωθῇ ὅτι οὐδεὶς ἤρχετο,
ἀκολουθῶς ἀρχίζων ἐκ τῶν κάτω προέβη εἰς τὴν
ἐρευναν τριῶν μακρῶν συρτῶν, περιεχόντων ἐν-
δύματα ἐν καλῇ καταστάσει, καλυπτομένων
πρὸς προφύλαξιν διὰ στρωμάτων ἐφημερίδων
καὶ περιφρουρουμένων κατὰ τῶν σητῶν διὰ ξη-
ρᾶς λεβαντίδος ἐγκατεσπαρμένης ἐν αὐτοῖς.
Ταῦτα ἰδὼν ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐφάνη καταγοη-
τευθεὶς· ἐξακολουθῶν δὲ τὰς ἐρεῖνας αὐτοῦ εὐ-
ρεν εἰς τὸν ἄνω σύρτην δεξιόθεν τοῦ κλεῖθρου
μικρὰν πυξίδα καλῶς κεκλεισμένην, ἣτις σει-
σθεῖσα ἀνέδωκεν ἦχον μεταλλικὸν λίαν εὐάρε-
στον. Τούτου γενομένου, ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐ-
πανῆλθεν ἡσύχως εἰς τὴν προτέραν θέσιν του καὶ
ἐκάθησεν εἰπὼν σοβαρῶς καὶ μετὰ σταθερότη-
τος, «Ἀπεφασίσθη τὸ πρᾶγμα!» Μετὰ τὴν ἀ-

ξιοσημείωτον τούτην ἐπιφώνησιν, ἔσεισε τὴν κεφαλὴν ὡς ἄνθρωπος εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ παρετήρει μετ' εὐαρεσκείας τοὺς πόδας του πλαγίῳθεν.

Ἐξηκολοῦθει ἔτι νὰ θαυμάζῃ ἑαυτὸν, ὅτε ἡ κυρία Κόρνυ εἰσῆλθε βιαίως εἰς τὸ δωμάτιον, ἔπασεν ἀσθμαίνουσα ἐπὶ τινος καθίσματος παρὰ τὴν ἐστίαν, ἔθηκε τὴν παλάμην τῆς μιᾶς χειρὸς ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της καὶ τὴν τῆς ἐτέρας ἐπὶ τῆς καρδίας της, ὡς γυνὴ μέλλουσα νὰ λιποθυμήσῃ.

«Κυρία Κόρνυ, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ πρὸς κλίνων ἐπὶ τῆς οἰκονόμου, τί τρέχει, κυρία; Σὰς συνέβη τίποτε, κυρία; Ἀποκριθῆτέ μου, σὰς καθικετεύω. Κάθηναι ἐπάνω εἰς... εἰς...» Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐν τῇ ταραχῇ του δὲν κατόρθωσε νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν λέξιν τὰ κάρβουνα, διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ προσθέσῃ: «Κάθηναι ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα.

— Ὡ κύριε Μπάμμπλ, εἶπεν ἡ κυρία, μὴν ἔρωτάτε, εἶμαι κατασυγχισμένη,

— Κατασυγχισμένη! κυρία, ἀνεκραύγασεν ὁ κύριος Μπάμμπλ... Μήπως εἶχε κάνει τὴν αὐθάδειαν νὰ;... Ἄ, ἐννοῶ! προσέθηκεν ἀναλαβὼν τὸ μεγαλοπρεπὲς ἥθος του· εἰς αὐτὸ θὰ εἶναι αἰτία αὐτοὶ οἱ ἄθλιοι καὶ ἑλεεινοί, οἱ πτωχοί!

— Εἶναι φρικτὸν νὰ το συλλογισθῇ κανεὶς! εἶπεν ἡ κυρία φρίσσουσα.

— Τότε μὴ το συλλογίζεσθε πλέον, κυρία, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ.

— Δὲν ἤμπορῶ, εἶπεν ἡ κυρία κλαυθμυρίζουσα.

— Τότε πάρετε κἄτι τι κυρία, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ διὰ τῆς μελιχιωτέρας αὐτοῦ φωνῆς. Ὀλίγον κρασί;

— Ὁ Θεὸς φυλάξοι! ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Κόρνυ· ἀδύνατον... Ὡ! ἐκεῖ τὸ ἐπάνω χώρισμα, δεξιᾷ. Ὡ!

Συγχρόνως δὲ ἡ κυρία ἐδακτυλοδείκτει τὴν σκευοθήκην καὶ ἐξηκολοῦθει τοὺς νευρικοὺς αὐτῆς σπασμούς. Ὁ κύριος Μπάμμπλ ὥρμησεν εἰς τὴν σκευοθήκην, ἔλαβε μίαν πρασίνην φιάλην ἐκ τοῦ ὑποδείχθέντος χωρίσματος, ἐπλήρωσεν ἓνα κύαθον τεύου ἐκ τοῦ ἐν ταύτῃ περιεχομένου ὑγροῦ, καὶ ἐπλησίασεν αὐτὸν εἰς τὰ χεῖλη τῆς κυρίας.

«Εἶμαι καλλίτερα τώρα,» εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ πεσοῦσα πάλιν εἰς τὸ καθίσμα της, ἀφ' οὗ ἐκένωσε πρῶτον τὸ ἥμισυ τοῦ κύαθου.

Ὁ κύριος Μπάμμπλ ὕψωσεν εὐλαβῶς τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὴν ὁροφὴν εἰς σημεῖον εὐχαριστίας τῷ Θεῷ, εἶτα κατεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ κύαθου καὶ ὠσφράνθη τὸ ποτόν.

«Εἶναι μέντα μὲ πιπέρι,» εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς, μειδῶσα εὐαρέστως τῷ κλητῇ. Δοκιμάσατέ την· ἔχει καὶ ὀλίγο... ὀλίγον ἀπὸ κἄτι ἄλλο.

Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐδοκίμασε τὸ ποτόν, ἔστη κατ' ἀρχὰς ὡς ἀμφιρέπων, εἶτα ἐπλατάγησε τὴν γλῶσσάν του, τὸ ἐδοκίμασε καὶ αὖθις καὶ ἐκένωσε τὸν κύαθον.

«Εἶναι πολὺ δυναμωτικὸν,» εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ.

— Πολὺ δυναμωτικὸν, πράγματι, κυρία μου, προσεῖπεν ὁ κλητῇ· ἀκολούθως ἐπλησίασεν τὸ καθίσμα του εἰς τὸ τῆς οἰκονόμου, καὶ διὰ φωνῆς τρυφερᾶς τὴν ἠρώτησε μήπως τῇ συνέβη τι δυσάρεστον.

— Τίποτε, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Κόρνυ· εἶναι διότι εἶμαι πλάσμα πολὺ εὐαίσθητον, πολὺ ἀδύνατον!

— Ὡ! ὅχι, ἀδύνατον, ὅχι, κυρία μου, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ πλησιάζας ἔτι μᾶλλον τὸ καθίσμα του. Τί λέγετε; ἀδύνατη σεῖς, κυρία Κόρνυ.

— Ὅλοι εἴμεθα ἀδύνατα πλάσματα, εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ, ἀποφαινομένη γενικῶς.

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια,» εἶπεν ὁ κλητῇ.

Ἐπὶ ἐν τῇ δύο λύο λεπτὰ ἐτήρησαν ἀμφοτέροι σιγὴν, ἣν ἐχρησιμοποίησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἀποφθέγματος ἐκείνου, μετὰ θέσας τὸν βραχίονά του ἀπὸ τῶν νώτων τοῦ καθίσματος τῆς κυρίας Κόρνυ, ὅπου τὸν εἶχε κατ' ἀρχὰς στηρίξει, εἰς τὴν ὀσφύν αὐτῆς, ἣν περιέβαλε δι' αὐτοῦ.

«Ὅλοι εἴμεθα ἀσθενῆ πλάσματα, τῷ ὄντι,» εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ.

Ἡ κυρία Κόρνυ ἐστέναξε.

«Μὴ στενάζετε, κυρία Κόρνυ,» εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ.

— Δὲν ἤμπορῶ νὰ βαστάξω, εἶπεν ἡ κυρία Κόρνυ, καὶ ἐστέναξεν αὖθις.

— Αὐτὸ τὸ δωμάτιον εἶναι πολὺ κόμμοδο, κυρία, εἶπεν ὁ κλητῇ, στρέφων περὶ αὐτὸν τὰ βλέμματα. Ἄν προστεθῇ καὶ ἄλλο ἐν εἰς αὐτὸ θὰ ἦναι τέλειον νοικοκυριό.

— Δύο δωμάτια θὰ ἦσαν παρὰπολλὰ δι' ἓνα μόνον πρόσωπον, ἐψιθύρισεν ἡ κυρία.

— Ἀλλὰ δὲν εἶναι παρὰπολλὰ διὰ δύο, ὑπέλαβεν ὁ κύριος Μπάμμπλ τρυφερῶς· τί στοχάζεσθε, κυρία Κόρνυ;

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ κλητῆρος ἡ κυρία Κόρνυ ἐταπείνωσε τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ κλητῇ ἐταπείνωσεν ἐπίσης τὴν ἰδικὴν του διὰ νὰ ἴδῃ τὴν μορφήν τῆς κυρίας Κόρνυ. Αὕτη ὅμως, μετὰ πολλῆς ἐτοιμότητος πνεύματος, ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπέσυρε τὴν χεῖρα, ὅπως ἐβάλλῃ δῆθεν τὸ μανδύγιόν της, ἀκολούθως δὲ ἀφῆκεν αὐτὴν ἀνεπαισθῆτως εἰς τὴν τοῦ κυρίου Μπάμμπλ.

«Τὸ συμβούλιον σὰς παραχωρεῖ τὰ κάρβουνα, ἢ ὅχι; ἠρώτησεν ὁ κλητῇ, θλίβων τρυφερῶς τὴν χεῖρα τῆς κυρίας Κόρνυ.

— Καὶ τὸν φωτισμὸν, ἀπεκρίνατο αὕτη, ἀταποδίδουσα ἑλαφρῶς τὴν ὀλῆφιν τῆς χειρὸς.

— Τὰ κάρβουνα, τὸν φωτισμὸν, καὶ τὴν κατοικίαν, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Ὡ! κυρία Κόρνυ, εἰσθε ἄγγελος!

Ἡ κυρία δὲν ἠδυνήθη νάντιστῇ εἰς τοιαύτην ὁρμὴν ἀγάπης· ἔπασεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ κλητῆρος, οὗτος δὲ ἀπέθηκε φλογερὸν ἀσπασμὸν ἐπὶ τῆς ἀγνῆς ῥινὸς τῆς οἰκονόμου.

«Τί ἐνοριακὴ ἐντέλεια! ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ μετὰ παραφορᾶς. Εἰξέστε, ἀξιολάτρευτος κυρία, ὅτι ὁ κύριος Σλάωτ εἶναι χειρότερος ἀπόψε.

— Μάλιστα, ἀπεκρίνατο δειλῶς ἡ κυρία Κόρνυ.

— Δὲν θά τιν ἱγάλη τὴν ἐβδομάδα, καθὼς λέγει ὁ ἱατρός, ἐξηκολοῦησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κατὰσθήματος. Ἄμα ἀποθάνῃ, θὰ χρεώσῃ ἡ θέσις, καὶ θὰ χρεασθῇ νὰ διορισθῇ ἄλλος. Ὡ! κυρία Κόρνυ! τί μέλλον! τί εὐκαιρία νὰ ἐνώσωμεν δύο καρδίας καὶ νὰ κάμωμεν νοικοκυριό!

Ἡ κυρία Κόρνυ ὠλόλυξεν.

«Εἰπέτε το ἓνα λογάκι! ἐξηκολοῦησεν λέγων ὁ κύριος Μπάμμπλ καὶ ἔκλινε πρὸς τὴν δειλὴν ἐκείνην καλλονήν. Εἰπέ το τὸ μικρὸ αὐτὸ λογάκι, θελκτικῆ μου κυρία Κόρνυ!

— Ν... αἱ! ἐστέναξεν ἡ οἰκονόμος.

— Καὶ ἐν ἄλλῳ ἀκόμη, ἐξηκολοῦησεν ὁ κλητῇ. Συγκρατήσετε τὴν συγκίνησίν σας διὰ νὰ μου ἀποκριθῇτε ἓνα μόνον λόγον ἀκόμη... Διὰ πότε ὁ γάμος;

Δις ἡ κυρία Κόρνυ προσεπάθησε νὰποκριθῇ καὶ δις ἡ φωνὴ αὐτῆς ἐκόπη. Τέλος συγκεντρώσασα ὅλον αὐτῆς τὸ θάρρος, περιεπτύξατο διὰ τῶν βραχιόνων τὸν τράχηλον τοῦ κυρίου Μπάμμπλ, λέγουσα· «Εὐθὺς ὅταν θελήσῃτε, διότι δὲν ἤμπορῶ νὰ σου ἀντισταθῶ, καλέ μου φίλε!

Κανονισθείσης οὕτω φιλικῶς καὶ πρὸς ἀμοιβαίαν εὐχαρίστησιν τῆς ὑποθέσεως, ἐπεσφράγισαν τὴν συμφωνίαν κενώσαντες καὶ ἕτερον κυθίσκον μέντας μετὰ πεπέρως, ἥτις μεγάλως θὰ ὠφέλησε τὴν κυρίαν εἰς τὴν ταραχὴν καὶ τὴν συγκίνησιν ὅπου ἦτο. Ἐν ᾧ δὲ ἐκίονε τὸ ποτόν, ἀνήγγειλεν εἰς τὸν κύριον Μπάμμπλ τὸν θάνατον τῆς γράϊας.

«Πολὺ καλὰ,» εἶπεν ὁ κλητῇ, ῥοφήσας ἡδύπαθῶς τὴν μένταν. Θὰ περάσω, τώρα εἰς τὸν δρόμον μου, ἀπὸ τοῦ Σάουαρμπερρυ διὰ νὰ εἰλῇ τὴν κάσσα της αὖριον τὸ πρῶτ. Αὐτὸ λοιπὸν σ' ἐφόβισε, πουλάκι μου;

— Ὅχι τόσῳ αὐτὸ, ἀγάπη μου, ἀπεκρίνατο ἡ οἰκονόμος, ἀποφεύγουσα νὰπαντήσῃ ὀρισμένως.

— Κἄτι ὅμως φαίνεται νὰ συνέβῃ, ἐπέμεινε λέγων ὁ κλητῇ. Δὲν θέλετε νὰ το εἰπῇτε εἰς τὸν ἀγαπητόν σας Μπάμμπλ;

— Ὅχι τώρα, ἀπεκρίνατο ἐκείνη· μίαν ἄλλην ἡμέραν, ὕστερα ἀπὸ τοὺς γάμους μας.

— Ὑστερα ἀπὸ τοὺς γάμους μας; ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Μήπως τυγὸν κανεὶς ἀπὸ τοὺς διακονιάρηδες εἶχε τὴν αὐθάδειαν νὰ... .

— Ὅχι, ὅχι, ἀγαπητέ μου φίλε, ἔσπευσε νὰ εἰπῇ ἡ οἰκονόμος.

— Ἐὰν ἐμάνθανα αὐτὸ, ἐξηκολοῦησεν λέγων ὁ κύριος Μπάμμπλ, ἐὰν ὑπέθετα ποτὲ πῶς κανεὶς ἀπὸ ἐκείνους τοὺς ἀθλίους εἶχε τὴν αὐθάδειαν νὰ ρίψῃ ἀναιδὲς βλέμμα ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ἀγγελικὸν πρόσωπον... .

— Δὲν ἤμπορούσε κανεὶς νὰ λάβῃ τέτοιαν τόλμην, ἀγάπη μου, εἶπεν ἡ κυρία.

— Καὶ κάμουν πολὺ καλὰ! ὑπέλαβεν ὁ κύριος Μπάμμπλ δεικνύων τὴν πυγμὴν αὐτοῦ. Ἡθελα νὰ ἐβλεπᾷ ποῖος θὰ εἶχε τὴν τόλμην νὰ κάμῃ τέτοιον πράγμα· ἤμπορῶ νὰ εἰπῶ πῶς δὲν θὰ το ἐπανελάβανεν ἄλλη φορὰ, ἂν το ἔκαμνε!

Ἐὰν οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἐπεξηγοῦντο διὰ ζωηρῶν χειρονομιῶν, ἡ κυρία ἠδύνατο νὰ τοὺς ἐκλάβῃ ἥκιστα κολακευτικούς διὰ τὰ θέλητρα αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐκάστην ἀπειλὴν προέφερε μὲ ἥθος ἀρειμάνιον, ἡ οἰκονόμος συνεκινήθη τὰ μέγιστα ἐκ τοιοῦτου δείγματος ἀφοσιώσεως καὶ ἀπεκάλεσε μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης τὸν κλητῆρα περιστεράκι της.

Τὸ περιστεράκι ἀνῶρθωσε τὸ περιλαίμιον τοῦ ἐπενδύτου του, ἐφόρσε τὸν τρίκωχόν του πῖλον, ἀντήλλαξε μετὰ τῆς μελλούσης συμβίου του μακρὸν καὶ ἡχηρὸν ἀσπασμὸν, καὶ ἐξῆλθεν, ἀψηφὼν τὸν παγετώδη ἀνεμὸν τῆς ἐσπέρας. Ἐστὴ μόλις ἐπὶ τινος στιγμῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν πενήτων, ὅπως βαναύσως τοὺς ἐπιπλήξῃ ὀλίγον, καὶ τοῦτο διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν κέκτηται τὴν ἀπαιτούμενην τραχύτητα καὶ βαρβαρότητα διὰ τὴν θέσιν ἐπιστάτου τοῦ πτωχοκομείου. Βεβαιωθείς δὲ ὅτι ἐκέκτητο τὰ προσόντα ταῦτα, ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐξῆλθε τοῦ κατὰσθήματος, ἀναπεπαυμένην ἔχων τὴν συνειδήσιν του, καὶ ἀπησχολημένον τὸν νοῦν εἰς τὸ διαγελῶν μέλλον προσεχούς προαγωγῆς· τοιαῦτα δὲ ἀναγκυλῶν κατὰ διάνοιαν ἔφθασεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ τῶν κηδεῶν ἐργολάβου.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Σάουαρμπερρυ ἦσαν ἀπόντες, διότι ἦσαν προσκεκλημένοι νὰ πῶσι τὸ τέιον εἰς τινὰ οἰκίαν· ἐπειδὴ δὲ ὁ κύρ Νῶε Κλάυπολ εὐρισκόμενος εἰς τὴν χώνευσιν δὲν εἶχε ὀρεξὴν νὰ χαλάσῃ τὴν ἡσυχίαν του δι' ἀσκόπων κινήσεων, τὸ ἐργαστήριον ἦτο ἀκόμη ἀνοικτὸν, καίτοι ἡ ὥρα πρὸ πολλοῦ εἶχε παρέλθει. Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἔκρουσεν ἐπανειλημμένως διὰ τῆς βάρβδου του ἐπὶ τοῦ λογιστηρίου, ἀλλ' οὐδεὶς προσῆλθε· παρατηρήσας δὲ ἀκτινα φωτὸς ἐρχομένην ἐκ τοῦ ὀπισθεν τοῦ ἐργαστηρίου δωματίου, ἀπεφασίσε νὰ υπάγῃ νὰ ἴδῃ τί συνέβαινε ἐκεῖ· καὶ ὅτε εἶδε τί συνέβαινε, μεγάλως ἐξεπλάγη.

Ἡ τράπεζα ἦν ἐστρωμένη διὰ τὸ δεῖπνον, ἐπὶ ταύτης δὲ ἦσαν παρατεθειμένα ἄρτος, βούτυρον,

τροβλία, ποτήρια, μία λάγνος πόρτερ και μία φιάλη οίνου. Είς τὸ ἄκρον τῆς τραπέζης ὁ κύριος Νῶε Κλάυπολ ἦν ἐξηπλωμένος νοχελῶς ἐπὶ τινος καθέδρας, κρατῶν εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα μαχαίριον, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν μέγα κομμάτιον ἄρτου μὲ βοῦτυρον. Πλησίον αὐτοῦ ἦτο ἡ Καρλόττα, καταγινόμενη νάνοιγῃ ὀστροείδῃ, τὰ ὁποῖα ὁ κύριος Νῶε τῆς ἑκαμνε τὴν χάριν νὰ καταβροχθίζῃ μετὰ ἀξιοσημειώτου σπουδῆς. Ἡ ἐρυθροτέρα τοῦ συνήθους χροιά τῆς βινὸς αὐτοῦ καὶ τις σκαρδαμυγμὸς τοῦ δεξιῦ ὀφθαλμοῦ ἐδείκνυν ὅτι τὸ εἶχεν ὀλίγον εἰς τὸ κέφι, καὶ τὰ συμπτώματα ταῦτα ἐπεσφράγιζεν ἡ ἀπληστία μεθ' ἧς κατεβρόχθιζε τὰ ὀστροείδια, ὧν ἀναμφιβόλως ἐξετίμα τὴν δροσιτικὴν ιδιότητα κατὰ τῆς ἐσωτερικῆς φλογώσεως.

«Νά, Νῶε, εἶπεν ἡ Καρλόττα, νὰ ἔνα ὠραῖο καὶ παχύ! Δοκίμασέ το καὶ αὐτὸ ἀκόμη.»

— Τί νόστιμα ὡς τόσο ποῦ εἶναι τὰ ὀστροείδια! παρετήρησεν ὁ κύριος Κλάυπολ, ἀφ' οὗ τὸ κατεβρόχθισε. Τί καῖμα νὰ μὴν ἡμπορεῖ νὰ φάγῃ κἀνένας πολλὰ, χωρὶς νὰ τον πειράζουν ὡς τὸ στομάχι! ἔ, Καρλόττα;

— Ἀλήθεια εἶναι σκληρὸ πρᾶγμα, εἶπεν ἡ Καρλόττα.

— Ἀλήθεια βέβαια, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Κλάυπολ. Δέν σου ἀρέσουν σένα τὰ ὀστροείδια;

— Ὅχι τόσῳ, ἀπεκρίνατο ἡ Καρλόττα. Μοῦ ἀρέσει καλλίτερα νὰ σε βλέπω νὰ τρώγῃς σὺ, ἀγαπητέ μου Νῶε, παρὰ νὰ τρώω ἐγὼ ἡ ἰδία.

— Μπᾶ! ἀνεφώνησεν ὁ Νῶε, μετὰ τινος σκέψεως περιεργον πρᾶγμα καὶ αὐτό!

— Νά ἀκόμη ἄλλο ἓνα, εἶπεν ἡ Καρλόττα· αὐτὸ δὲ εἶναι μὲ μoustaki!

— Οὔτε μισὸ πλέον! εἶπεν ὁ Νῶε· δὲν ἔπει κάτω καί μου κακοφαίνεται πολὺ. Ἐλα ἐδῶ, Καρλόττα, νὰ σε φιλήσω.

— Πῶς! ἀνεκραύγασεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, εἰσορμήσας εἰς τὸ δωματίον. Γὰρ εἶπέ το ἄλλην μιὰ φορὰ, κύριε!

Ἡ Καρλόττα ἀφῆκε κραυγὴν τρομάξασα, καὶ ἀπέκρυψε διὰ τῆς ποδιᾶς αὐτῆς τὸ πρόσωπον, ἐν ᾧ ὁ κύριος Κλάυπολ, μὴ μεταβαλὼν θέσιν, ἐθεώρει τὸν κλητῆρα ὡς μεθυμένος ἑντρομος.

«Ἐπανάλαβε αὐτὸ ποῦ εἶπες, ἄναιδέστατε! εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Πῶς τολμᾷς νὰ λέγῃς τέτοια πράγματα, κύριε! Καὶ πῶς σὺ τὰ δέχεσαι, βρωμῶσα; Νά τὴν φιλήσῃς! ἀνεκραύγασεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, οὗ ἡ ἀγανάκτησις ἐκορυφώθη. Νά μου χαθῆτε!

— Δέν εἶχα σκοπὸ νὰ κάμω αὐτὸ, εἶπεν ὁ Νῶε κλαίων· αὐτὴ πάντοτε μὲ φορτώνεται, θέλω, δὲν θέλω...

— ὦ! Νῶε! ἀνεφώνησεν ἡ Καρλόττα παραινρητικῶς.

— Σὺ βέβαια! Εἰξέυρεις πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Νῶε· αὐτὴ πάντοτε μοῦ πιάνει τὸ πρόσωπο

καὶ μοῦ κάνει χίλια χεῖδια καὶ κολακείας.

— Σκάστε! εἶπεν αὐστηρῶς ὁ κλητῆρ· κατὰ κάτω εἰς τὴν κουζίνα τοῦ λόγου σου, κυρία. Καὶ σὺ, Νῶε, κλεῖσε τὸ μαγαζὶ, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ ἀφεντικός σου νὰ τοῦ εἰπῇτε πῶς ὁ κύριος Μπάμμπλ ἤλθε νὰ τοῦ παραγγείλῃ νὰ στείλῃ αὐρίον τὸ πρῶτ μετὰ τὸ πρόγευμα μίαν κάσσα γιὰ μία γρηά· ἀκούεις, κύριε; Νά τὴν φιλήσῃ! προσέθηκεν ἀνυψὼν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν· ἡ κακία καὶ ἡ ἀνηθικότης τῶν κατωτέρων τάξεων εἶναι φοβερά εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἐνορίαν. Ἐάν ἡ κυβέρνησις δὲν φροντίσῃ νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα, εἴμεθα χαυμένοι· ὅλοι θὰ ἐξοκείλλουν!»

Καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ κλητῆρ ἐξῆλθεν ὀργίλος καὶ μεγαλοπρεπής.

Νῦν δὲ, ὅτε συνωδύσαμεν αὐτὸν σχεδὸν μέχρι τῆς θύρας τῆς κατοικίας του καὶ ἐποιήσαμεν τὰς δεούσας προετοιμασίας διὰ τὴν κηδείαν τῆς πτωχῆς γραίας, ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν Ὀλιβερ Τουίστ, ἵνα μάθωμεν ἂν εὐρίσκετο ἀκόμη εἰς τὸν λάκκον, ὅπου ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ Τωβίας Κράκιτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΥ'

Τί συνέβη τῷ Ὀλιβερ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς κλοπῆς.

«Πανούκλα νὰ σας κόψῃ! ὑπετονόησεν ὁ Σάικς τρίζων τοὺς ὀδόντας· ἤθελα νὰ σας εἶχα ὡς τὰ χεῖρά μου, γιὰ νὰ σας ἐδειχνα νὰ οὐρλιάζετε καλλίτερα.»

Ἐκτοξεύσας τὴν κατάραν ταύτην μανιωδῶς, ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ γόνατός του τὸ τετραυματισμένον παιδίον καὶ ἔστρεψε πρὸς στιγμὴν τὴν κεφαλὴν, ὅπως κατορθώσῃ νὰ διακρίνῃ τινὰ τῶν καταδιωκόντων αὐτόν.

Ἀλλ' ἔνεκα τῆς ὀμίχλης καὶ τοῦ σκότους τοῦτο ἦτο ἀδύνατον· πανταχόθεν ὅμως ἀντήχουν κραυγαὶ ἀνθρώπων, ὕλακαὶ κυνῶν καὶ τὰ ἡχήματα τοῦ κώδωνος τοῦ κινδύνου.

«Στάσου, δειλὲ, τιποτένιε! ἀνεκραύγασεν ὁ κακοῦργος, σημαδεύων τὸν Τωβίαν Κράκιτ, ὅστις ἐπωφελούμενος τῶν μακρῶν σκελῶν του εἶχε προχωρήσει ὡς τὸν τόπο!»

Ὁ Τωβίας ὑπήκουσεν ἀμέσως διότι δὲν ἦτο ἐντελῶς βέβαιος ἂν εὐρίσκετο ἐκτὸς βολῆς πιστολίου, εἰξευρε δὲ καὶ ὅτι ὁ Σάικς δὲν ἐχωράτευεν.

«Ἐλα, βοήθησε νὰ πάρωμε τὸ παιδί, ἐκραύγασεν ὁ Σάικς παράφορος πρὸς τὸν συνένοχον· ἐδῶ, ὡς γρηγορά!»

Ὁ Τωβίας ἐπέστρεψε βραδέως, καὶ λίαν ἀπροθύμως, ἀσθμαίνων δ' ὑπετονόησε μυρίας αἰτιολογίας καὶ παράπονα.

«Γρηγορώτερα! ἐκραύγασεν ὁ Σάικς, ἀποθεῖς τὸ παιδίον εἰς τινὰ λάκκον ξηρὸν, καὶ ἐξαγαγὼν τοῦ θυλακίου του ἐν πιστόλιον. Μή μου κἀνῃς ἐμένα τὸν γκιουλέκα!»

Ἐκείνην ἀκοιβῶς τὴν στιγμὴν ὁ θόρυβος ἐπληύνησεν, ὁ δὲ Σάικς ἰδὼν περὶ αὐτὸν ἡδυνήθη νὰ διακρίνῃ ὅτι οἱ διώκοντες αὐτοὺς ὑπερεπλήθησαν τὸν φραγμὸν τοῦ ἀγροῦ ἐν ᾧ εὐρίσκετο καὶ ἀπέλυσαν κατ' αὐτῶν δύο κύνας.

«Ὁπου φύγῃ φύγῃ, Μπίλ! εἶπεν ὁ Τωβίας· ἄρῃσε αὐτοῦ τὸ παιδί καὶ πᾶρ' τὰ πόδια σου ὡς τὸν ὄμο!»

Ὁ Σάικς, τρίζων τοὺς ὀδόντας, περιέβλεψε πέριξ γοργῶς, ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ ἀναισθήτου Ὀλιβερ τὸ περιλαίμιον δι' οὗ ἐν τάχει τὸν εἶχε περιτυλίξει, προσχώρησε δὲ κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν κατὰ μῆκος τοῦ φραγμοῦ, ὅπως ἀποτρέψῃ τὴν προσοχὴν τῶν διωκόντων ἀπὸ τοῦ μέρους ἐνθα ἔκειτο τὸ παιδίον, φθὰς δὲ πλησίον ἑτέρου φραγμοῦ συνεχομένου μετὰ τοῦ πρώτου κατὰ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ γωνίαν, ἐκένωσε τὸ πιστόλιον εἰς τὸν ἄερα, καὶ, διὰ τεραστίου ἄλματος ὑπερηδῆσας τὸν φραγμὸν, ἔφυγεν, ἀντίθετον διεύθυνσιν ἀκολουθήσας τῆς τοῦ Τωβίου.

«Χόλα, χῶ! ἐκραύγασε μακρόθεν φωνή τις ὑποτρέμουσα. Πέντσερ, Πόσειδον, ἐδῶ! ἐδῶ!»

Οἱ κύνες οἵτινες δὲν ἐφαίνοντο μᾶλλον εὐδιάθετοι τῶν κυρίων τῶν εἰς ἐξκολούθησιν τοῦ διωγμοῦ, ὑπήκουσαν εἰς πρώτην διαταγὴν καὶ τρεῖς ἄνθρωποι, οἵτινες εἶχον προχωρήσει μέχρι τινὸς ἀποστάσεως ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀγρῷ, ἐστάθησαν ἵνα συσχεφθῶσιν.

«Ἡ γνώμη μου, ἡ διὰ νὰ εἰπῶ καλλίτερα ἡ διαταγὴ μου, εἶναι αὕτη, εἶπεν ὁ χονδρότερος πάντων· ὅτι πρέπει νὰ γυρίσωμεν τὸ ὡς γρηγορώτερο εἰς τὸ σπίτι.

— Ὁ τι ὁ κύριος Τζάιλς νομίζῃ καλὸν, τὸ νομίζω καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίνατο μικρόσωμος τις οὐχὶ ὅμως καὶ ἰσχνὸς ἀνὴρ, ὡχρότατος ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ λίαν περιποιητικὸς, ὡς συνήθως εἶναι πάντες οἱ ὑπὸ φόβου κατειλημμένοι.

— Κύριοί μου, ἐπέειπεν ὁ τρίτος, ὅστις ἦτο ὁ ἀνακαλέσας τοὺς κύνας· δὲν εἶμαι τόσῳ ἀδιάκριτος διὰ νὰ φέρω ἀντιλογίας. Ὁ κύριος Τζάιλς εἰξεύρει καλλίτερα ἀπὸ ἐμὲ ποῖον εἶναι τὸ πρέπον νὰ γίνῃ.

— Βέβαια, βέβαια! ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ μικρόσωμος, δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ὅπου θὰ φέρωμεν ἀντιλογίας εἰς ὅ τι εἰπῇ ὁ κύριος Τζάιλς· ὅχι, ὅχι, διότι, δόξα σοι ὁ Θεὸς, γνωρίζω πολὺ καλὰ τὴν θέσιν μου.»

Ὁ μικρόσωμος ἀνὴρ ἐφαίνετο πράγματι οὐ μόνον τὴν θέσιν του ἀλλὰ καὶ τὸ δυσάρεστον αὐτῆς καλλίστα συνειδώς, διότι οἱ ὀδόντες του συνεκρούοντο ἐκ τοῦ τρόμου.

«Κύριε Μπρίττλς, φοβεῖσθε, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς (Giles).

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Μπρίττλς (Brittles).

— Φοβεῖσθε, χωρὶς ἄλλο, εἶπεν ὁ Τζάιλς.

— Ἀπατάσθε, κύριε Τζάιλς.

— Μοῦ φαίνεται πῶς τοῦ λόγου σας λέγετε ψεύματα, Μπρίττλς.»

Τὴν μυκτηριστικὴν ἐκείνην παρατήρησιν, ἣν ἐπηκολούθησεν ὁ ἀνωτέρω ὁπωσοῦν ζωηρὸς διάλογος, ἐποίησεν ὁ κύριος Τζάιλς διότι σφόδρα ἡγανάκτει ἐπειδὴ ὑπὸ τὸ πρόσχημα φιλοφρονητικῶν λόγων, εἰς μόνον αὐτὸν ἐπιπτεν ὅλη ἡ εὐθύνη τῆς ὑποχωρήσεως. Ὁ τρίτος κύριος ἐπέρανε τὴν λογομαχίαν διὰ παρατηρήσεως ὁμολογούμενης φιλοσοφικωτάτης·

«Νά σας εἰπῶ, κύριοι, ἂς μὴ κρυβώμεθα, ὅλοι εἴμεθα φοβισμένοι.

— Ἀπὸ τὸν ἐαυτόν σου κρίνεις καὶ τοὺς ἄλλους, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς, ὅστις ἦτο πάντων ὡχρότατος.

— Αὐτὸ μάλιστα κάμνω, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος· νομίζω ἀπλούστατον καὶ φυσικώτατον νὰ φοβῇ καὶ νὰ εἰς μίαν τέτοιαν περίστασιν ἀπὸ ἀπὸ μέρους μου, τὸ ὁμολογῶ, ἐφοβήθηκα.

— Καὶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Μπρίττλς· ἀλλὰ τέτοια πράγματα δέν τα λέγουν τῶν ἀνθρώπων κατὰ μούτρα, προσέθηκεν ὑποβλέπων τὸν κύριον Τζάιλς.

Αἱ εἰλικρινέσταται αὗται ὁμολογίαι κατεπράυναν τὸν κύριον Τζάιλς, συνομολογήσαντα ἐπὶ τέλους ὅτι καὶ αὐτὸς ἐφοβήθη ὡς οἱ ἄλλοι. Τότε δὲ πάραυτα καὶ οἱ τρεῖς ἑκαμν μεταβολὴν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μετὰ κατανυκτικῆς ὁμοφωνίας, ἐστάθησαν δὲ μόνον ὅταν ὁ κύριος Τζάιλς, ὅστις ὡς σωματώδης, φέρων μάλιστα καὶ τὸ βάρος ἐνδὸς δικράνου δι' οὗ εἶχεν ὀπισθῆ, δὲν ἠδύνατο νὰ τρέξῃ πολὺ, παρεκάλεσεν αὐτοὺς εὐγενῶς νὰ σταθῶσι μίαν στιγμὴν διὰ νὰ τοὺς ζητήσῃ συγγνώμην ἂν παρεξέστραπῃ εἰς τοὺς λόγους του.

«Εἶναι περίεργον πρᾶγμα, προσέθηκε μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ἂς παρέσχε τῶν λόγων του, εἶναι περίεργον τί ἡμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος ὅταν ἀνάψῃ τὸ αἷμά του· θὰ ἔκανα φονικὸ, εἴμαι βέβαιος, ἂν ἐπιάνωμεν κἀνένα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς κακούργους.»

Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι δύο τὴν αὐτὴν εἶχον γνώμην, νῦν ὅτε καὶ οὗτοι, ὡς καὶ ὁ κύριος Τζάιλς, εἶχον καθ' ὁλοκληρίαν κατευνασθῆ, προσεπάθησαν νὰ εὐρωσι τίς ἡ αἰτία ἡ ὁποία τοσοῦτον αἰφνιδίαν μεταβολὴν ἐπῆνεγκεν εἰς τὰς ψυχικὰς αὐτῶν διαθέσεις.

«Τώρα καταλαμβάνω τί εἶναι, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς· εἶναι ὁ φράκτης.

— Καλὰ λέγετε, αὐτὸ νομίζω καὶ ἐγὼ, ἀνεκραύγασεν ὁ Μπρίττλς, ἐπιδοκιμάζων ἐκθύμως τὴν ιδέαν τοῦ κυρίου Τζάιλς.

— Νά εἰσθε βέβαιοι, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Τζάιλς, πῶς αὐτὸς ὁ φράκτης μᾶς ἐκοψεν ὅλην τὴν ὁρμήν. Ὅλη μου ἡ ἐξέψις ἐξηφανίσθη τὴν στιγμὴν ὅπου ἐσκάλωσα εἰς τὸν φράκτην.»

Κατὰ σύμπτωσιν ἀξιοσημείωτον καὶ οἱ ἄλλοι τὸ αὐτὸ δυσάρεστον ἡσθάνθησαν αἰσθημα ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναρχίσεως εἰς τὸν φραγμὸν. Προφανέστατον λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς ἐθεώρησαν, ὅτι αἰτία ἦν ὁ φραγμὸς, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκριβῶς ἐνεθυμοῦντο καὶ ἐξ ἄλλου περιστατικοῦ, διότι τότε κατὰ πρῶτον διέκριναν τοὺς κλέπτας.

Ὁ διάλογος οὗτος ἐγένετο μεταξὺ τῶν ἀνακαλυψάντων τοὺς κλέπτας δύο ἀνθρώπων καὶ τινος χαλκῆος, ὃν κοιμώμενον ἐν τινι παραπήγματι ἐξύπνισαν, αὐτὸν καὶ τὰ δύο κυνάρια του, διὰ τὰ μετὰσχωσι τῆς καταδιώξεως. Ὁ κύριος Τζάιλς ἐξεπλήρου παρὰ τῇ γηραιᾷ οἰκοδεσποίνῃ καθήκοντα ἐπιστάτου ἐνταυτῷ καὶ ἀρχιτρικλίνου· ὁ δὲ Μπρίττλς ἦτο ὑπηρέτης διὰ τε τὰς ἐσωτερικὰς καὶ τὰς ἐξωτερικὰς ὑπηρεσίας, πρὸς δὲ τούτοις καὶ κηπουρός· ἐπειδὴ δὲ εἶχε προσληφθῇ εἰς τὴν οἰκίαν ἐν ἡλικίᾳ νεαρᾷ, προσεφέροντο πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς παιδίον, καίτοι ἦν τριακοντούτης καὶ πλέον τὴν ἡλικίαν.

Συνωμίλουν λοιπὸν, ὡς εἶδομεν, διὰ τὰ λάθωσι ὁ ἄρρος. Ἐβιάδιζον ὅμως ἐν πυκνῇ φάλαγγι, καὶ περιέβλεπον κύκλῳ περιδεῖς, ὁσάκις ἐλαφρά τις πνοὴ ἀνέμου ἐσάλευε τὰ φύλλα τῶν δένδρων· ἔτρεξαν δὲ μετὰ σπουδῆς εἰς τι δένδρον, εἰς οὗ τὴν ρίζαν εἶχον ἀποθέσει τὸ φανάριόν των, καὶ μεγάλῃ δεικνύοντες ἐτοιμότητα πνεύματος, ἔλαβον αὐτὸ ὅπως μὴ ἐκ τοῦ φωτός αὐτοῦ ὀδηγούμενοι οἱ κλέπται ἀσφαλῶς σκοπεύσωσιν αὐτούς. Εἶτα διηυθύνθησαν εἰς τὴν οἰκίαν, τρέχοντες μᾶλλον ἢ βαδίζοντες, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους μόνον αἱ σκιὰι των διεκρίνοντο κινούμεναι ἐν τῇ σκοτίᾳ.

Καθ' ὅσον ἡ νύξ παρήρχετο, ὁ ἀὴρ καθίστατο ψυχρότερος, ἡ δ' ὀμίχλη ἐκάλυπτε τὴν γῆν ὡς πυκνὸν νέφος καπνοῦ. Τὸ χόρτον ἦν διάβροχον, οἱ ἀτραποὶ καὶ τὰ γήραμαλῶτερα μέρη πλήρη πηλοῦ καὶ βορβόρου, ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν ἠκούετο ὁ συριγμὸς τοῦ ἀνέμου. Ὁ Ὀλιβερ ἔκειτο ἀκίνητος πάντοτε καὶ ἀναίσθητος εἰς τὸ μέρος, ἐνθα κατέλιπεν αὐτὸν ὁ Σάικς.

Ἡ ἡμέρα ἀνέτειλε βραδέως· ὥρᾳ λάμψις ἐφώτισε τὸν οὐρανὸν, ἐμφαίνουσα μᾶλλον τὸ πέρας τῆς νυκτὸς παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας. Τὰ διάφορα ἀντικείμενα, ἅπερ ἐν τῷ σκότειι παρίσταντο ἀπαίσια καὶ φρικτῶδη, καθίσταντο ἥτον δυσδιάκριτα καὶ βαθμυδῶν ἀνελάμβανον τὴν συνήθη αὐτῶν ὄψιν. Ἡ βροχὴ ἐπιπτε λεπτὴ καὶ πυκνὴ, μαστίζουσα τοὺς ἀφύλλους τῶν δένδρων κλάδους. Ἀλλ' ὁ Ὀλιβερ οὐδ' αὖτις ἡσθάνετο αὐτὴν, καὶ ἔκειτο ἐπὶ ὕγρῳ στρώματι ἀργίλου λιπόθυμος καὶ πάσης συνδρομῆς ἐστερημένος.

Οἱ πόνοι ἐξύπνισαν αὐτὸν ἐπὶ τέλους, καὶ ἠγέρθη βάλλων ἀσθενῆ κραυγὴν ὀδύνης. Ὁ ἀριστὸς αὐτοῦ βραχίον, περιτυλιχθεὶς ἐν βίᾳ διὰ τι-

νος ὑφάσματος, ἐκρέματο ἀδρανῆς εἰς τὸ πλευρόν του, τὸ δ' ἐπίδεμα αὐτοῦ ἦτο αἵματόφυρτον. Μόλις κατῴρωσεν ἐκ τῆς ἀδυναμίας τὰ ἀνακαθήσει, καὶ περιέβλεψεν οὕτω κύκλῳ ὅπως ἐπικληθῇ βοήθειαν, ἐν ᾧ οἱ πόνοι τῷ ἀπέσπων γοερούς στεναγμούς. Τρέμων ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀτονίας κατέβλεπεν ὑπερτάτην προσπάθειαν νῆνευεσθαι. Ἀλλὰ ῥίγος ἐπεχύθη ἐφ' ἅπαν τὸ σῶμά του καὶ ἐπανεπέσε κατὰ γῆς.

Συνελθὼν μετὰ τινος στιγμῆς καὶ αὐθις εἰς ἑαυτὸν, ὁ Ὀλιβερ ἡσθάνθη ἀφόρητον κακοδιαθεσίαν, προάγγελμα βεβαίου θανάτου ἐὰν ἔμεινεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν· κατῴρωσε λοιπὸν τὰ ἐγερθῇ ὅρθιος καὶ ἀπεφάσισε νὰ βαδίσῃ. Ἡ κεφαλὴ του ἐστροφιδιενεῖτο, τὰ δὲ βήματά του ἐσφάλλονται ὡς μεθύσου· κατῴρωσεν ὅμως νὰ σταθῇ ὅρθιος, καὶ κεκλιμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στῆθους, προσχώρησεν ἀσταθεῖ τῷ ποδὶ πρὸς τὰ ἔμπροσ, ἀγνοῶν καὶ αὐτὸς ποῦ διηυθύνετο.

Ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ συνεκινεῖτο πληθὺς παραδόξων καὶ συγκεχυμένων ἰδεῶν· τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἐβιάδιζεν ἐτι μεταξὺ τοῦ Σάικς καὶ τοῦ Κράκιτ, σφοδρῶς ἐριζόντων, ὁ δ' ἦχος τῶν φωνῶν αὐτῶν ἐπληττε τὰ ὠτά του· ἂν δὲ διαρκούντων τῶν παραληρημάτων του κατέβλεπε προσπαθεῖν τινὰ ὅπως μὴ πέσῃ, συνησθάνετο αἰφνιδίως ὅτι διελέγετο πυρέσσων μετ' ἐκείνων· ἀκούσθως ὠνειροπόλοι ἐτι εὐρίσκετο μόνος μετὰ τοῦ Σάικς, ὁδοιπορῶν ὡς τὴν προτεραίαν, καὶ ἡσθάνετο ἐτι τὴν χεῖρα τοῦ κακούργου Ὀλίβουσαν τὴν ἰδικήν του ὁσάκις διέβαινε τις πλησίον των. Ἐξαίφνης δὲ ῥίγος κατελάμβανεν αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ἐνὸς πυροβολισμοῦ, καὶ ἤκουεν ὁξείας φωνὰς καὶ μέγαν θόρυβον· φῶτα ἀπήσραπτον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του· τὰ πάντα ἦσαν ἐν ταραχῇ, ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἀόρατος χεὶρ ἐδέσμευσεν αὐτόν· αἱ δὲ ἀκαριαῖαι αὐταὶ ὀπτασίαι συνηνοῦντο μετ' ἀορίστου τινὸς καὶ ἐπαχθοῦς αἰσθήματος ἄλλους ἀδιαλείπτως βασιανίζοντος αὐτόν.

Οὕτω σφαλλόμενος καὶ παραπαίων προσχώρησεν, ἀνοίγων μηχανικῶς δίοδον διὰ μέσου τῶν περιφραγμάτων καὶ τῶν ἀγρῶν, καὶ τέλος ἐφθάσεν ἐπὶ τινος ὁδοῦ· τότε ἡ βροχὴ ἤρχισε νὰ πίπτῃ ῥαγδαίοντα καὶ οὕτω συνηλθεν εἰς ἑαυτόν.

Περιέβλεψε γύρω καὶ εἶδεν εἰς βραχεῖαν ἀπόστασιν οἰκίαν τινὰ μέχρι τῆς ὁποίας ἠδύνατο ἔσως συρόμενος νὰ φθάσῃ. Ἐσκέρθη ὅτι θά τον ὑσπλαγχνίζοντο βλέποντες τὴν κατάστασιν του, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει προτιμότερον ἐθεώρει νὰ ποθᾶν πλησίον στέγης, ὑπὸ τὴν ὁποίαν κατῴκουν ἄνθρωποι, παρὰ ἐν ὑπαίθρῳ, ἐν τοῖς ἐρήμοις ἀγροῖς. Συνεκέντρωσε πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, καὶ προσχώρησε κλονούμενος.

Πλησιάζας εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ἐνόμισεν ὅτι κάποιον τὴν εἶχεν ἰδεῖ· οὐδὲν ἰδιαιτέρον γινώρι-

σμα αὐτῆς ἐνεθυμεῖτο καὶ ὅμως δὲν τῷ ἐφαίνετο παντάπασιν ἄγνωστος.

Ὁ τοίχος ἐκείνος τοῦ κήπου! ἀπὸ τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ μέρος γονατιστὸς τὴν παρελθούσαν νύκτα ἐπεκαλεῖτο τὸ ἔλεος τῶν δύο κακούργων· ἦτο αὐτὴ ἐκείνη ἡ οἰκία ἣν ἀπεπειράθησαν νὰ κλέψωσιν!

Ἀναγνώρισας ποῦ εὐρίσκετο, τοσοῦτον ἐφοβήθη ὁ Ὀλιβερ, ὥστε ἐπιλαθόμενος πρὸς στιγμὴν τῶν φρικτῶν πόνων του ἠθέλησε νὰ φύγῃ. Νὰ φύγῃ, ἀλλὰ ποῦ; Μόλις ἠδύνατο νὰ σταθῇ ὅρθιος· ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκύμῃ ἐκέκτητο ὅλην τὴν παιδικὴν του εὐκνησίαν, ποῦ νὰ ὑπάγῃ; Ὁλοῦσε τὴν θύραν τοῦ κήπου, ἥτις μὴ οὖσα κλειδωμένη, ἤνοιξε, διήλθεν ἐπιπόνως διὰ τοῦ κήπου, ἀνῆλθε τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος καὶ ἔκρουσεν ἀσθενῶς τὴν θύραν· ἀλλὰ τότε αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐξέλιπον καὶ λιπόθυμος ἔπεσε στηριχθεὶς ἐπὶ τινος στύλου τῆς πύλης τῆς εἰσόδου.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὁ κύριος Τζάιλς, ὁ Μπρίττλς καὶ ὁ χαλκῆς εὐρίσκοντο ἐν τῷ μαγείρῳ πίνοντες τέιον καὶ τρώγοντες διάφορα ὀρεκτικὰ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ζημιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ των ἐκ τῶν κόπων καὶ τῶν κινδύνων τῆς νυκτὸς. Καὶ δὲν συνείθιζε μὲν ὁ κύριος Τζάιλς νὰ κατέρχηται μέχρι μεγάλης οἰκειότητος μετὰ τῶν ὑποδεεστέρων ὑπηρετῶν, πρὸς οὓς προσεφέρετο μᾶλλον μεθ' ὑπεροπτικῆς εὐμενείας, ὅπως οὕτω μηδέποτε παραγνορίζωσιν ὅτι κατέχει ἀνωτέραν κοινωνικὴν θέσιν· ἀλλ' ἀπέναντι τοῦ θανάτου, τῶν πυρκαϊῶν καὶ τῆς ἐνόπλου βίας πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰσὶν ἴσοι. Ὁ κύριος Τζάιλς ἐκάθητο λοιπὸν ἐν τῷ μαγείρῳ, ἐσταυρωμένα ἔχων τὰ σκέλη πρὸ τῆς ἐστίας καὶ ἐστηριγμένην τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐν ᾧ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐποίει διαφόρους χειρονομίας, διηγούμενος λεπτομερῶς καὶ ἀκριβέστατα τὴν νυκτερινὴν ἐπίθεσιν, ἣν ἅπαντες οἱ περιεστῶτες, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ μάγειρος καὶ ἡ θαλαμηπόλος, ἤκουον ἀπληστώως.

Ἡτο ἀπάνω κάτω δυόμισι ἡ ὥρα, ἔλεγεν ὁ κύριος Τζάιλς, δὲν εἶμαι πολὺ βέβαιος ὅμως μήπως ἦτο καὶ περισσότερον, ὅταν ἐξυπνῶ, καὶ καθὼς γυρίζω ἔτσι εἰς τὸ κρεβάτι μου (ἐνταῦθα ὁ κύριος Τζάιλς ἐστράφη ἐπὶ τοῦ καθίσματός του, σύρων ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸν τὸν τραπέζομάνθλον διὰ τὰ παρὰστήσει τὰς σινδόνας τῆς κλίνης) μοῦ ἐφάνη ὅσον νὰ ἤκουσα κάποιον κρότον.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς διηγέσεως ἡ μάγειρος ὠχρίασε καὶ εἶπεν εἰς τὴν θαλαμηπόλον νὰ ὑπάγῃ νὰ κλείσῃ τὴν θύραν· ἡ θαλαμηπόλος ἀπετάθη πρὸς τὸν Μπρίττλς, οὗτος δὲ πάλιν πρὸς τὸν χαλκῆα, ὅστις προσεποιήθη ὅτι δὲν ἤκουσε.

«Μοῦ ἐφάνη ὅσον νὰ ἤκουσα κάποιον κρότον, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Τζάιλς. «Ἔτσι θά μου ἐφάνη, δὲν θὰ ἦναι τίποτε,» εἶπα κατ'

ἀρχάς, καὶ ἐτοιμαζόμενον νὰ κοιμηθῶ, ὅταν ἀκούω τὸν κρότον πάλιν πολὺ καθαρά.

— Ὅσον τί εἶδους κρότο; ἠρώτησεν ἡ μάγειρος.

— Ἦταν ἓνα εἶδος κρότος κούφιος, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Τζάιλς περιφέρων τὸ βλέμμα ἐπὶ τοὺς περιεστῶτας.

— Μοῦ φαίνεται μᾶλλον πῶς ὁ κρότος αὐτὸς ἔμοιαζε μετὰ τὸ σίδερο ὅταν κτυπᾶ εἰς πέτρα, παρετήρησεν ὁ Μπρίττλς.

— Πιθανὸν νὰ ἦτον ἔτσι ὅταν τὸν ἤκουσες τοῦ λόγου σου, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς· ἀλλὰ εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου σὰς λέγω ὁ κρότος ἦτον ὅσον κούφιος. Πετᾶω τὸ σκέπασμά μου, (ταῦτοχρόνως ὁ κύριος Τζάιλς παρεμέρισε τὸν τραπέζομάνθλον), κάθημαι εἰς τὸ κρεβάτι μου καὶ ἀγκρομάζομαι.

Ἡ μάγειρος καὶ ἡ θαλαμηπόλος ἀνεφώνησαν συγχρόνως «Παναγία μου!» καὶ ἐπλησίασαν τὰ καθίσματά των.

«Τότε ἤκουσα τὸν κρότον τόσῳ καθαρά ὡς νὰ ἦτο κολλητὰ ἔς τὸ κρεβάτι μου, καὶ δὲν ἤμπορούσα πλέον νὰ μπιβᾶλλω, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κύριος Τζάιλς· θὰ σπάζουν κάμμία πόρτα ἢ κἀνένα παράθυρο, λέγω μετὰ τὸν νοῦν μου· τί πρέπει νὰ κάμωμεν; Νὰ πάω, εἶπα, πρῶτα νὰ ἐξυπνήσω τὸν καυμένον τὸν Μπρίττλς, μὴν πάει, εἶπα, καὶ τὸν σκοτώσουν εἰς τὸ κρεβάτι του, ἐκεῖ ποῦ κοιμάται· ἀλλοιῶς, εἶπα, θὰ του κόψουν τὸ κεφάλι πέρα καὶ πέρα χωρὶς νὰ πάρῃ νόημα.»

Ἐνταῦθα τὰ βλέμματα πάντων προσηλῶθησαν ἐπὶ τοῦ Μπρίττλς, ὅστις ἀφ' ἐτέρου ἐκύπταξεν ἀσκαρδαμυκτὴ τὸν διηγούμενον, μετὰ τὸ στόμα ἀνοιχτὸν, ἐν ᾧ ἡ φυσιογνωμία του ἐνέφαιεν ἀπερίγραπτον τρόμον.

«Πετᾶω τὰ σινδόνα, εἶπεν ὁ Τζάιλς, ἀπενίζων τὴν μάγειρον καὶ τὴν θαλαμηπόλον, πηδῶ ἥσυχα κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι, φορῶ...»

— Εἶναι καὶ κυρία ἐδῶ, κύριε Τζάιλς, ὑπετονόησεν ὁ χαλκῆς.

— Φορῶ τὰ ὑποδήματα, κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ Τζάιλς, στραφεὶς πρὸς αὐτὸν καὶ τονίσας ἰδιαιτέρως τὴν τελευταίαν λέξιν, ἀρπάζω τὸ γεμάτο πιστόλι, ὅπου εὐρίσκεται πάντοτε κοντὰ εἰς τὸ συρτάρι μετὰ τῆς τῆς τραπέζης, καὶ σιγᾷ σιγᾷ πηγαίνω εἰς τὴν κάμερά του· «Μπρίττλς, τοῦ λέγω, ἀφ' οὗ τὸν ἐξύπνισα, μὴ φοβᾶσαι!»

— Μάλιστα, ἔτσι μοῦ εἶπε, παρετήρησεν ὁ Μπρίττλς ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— «Εἴμεθα, καθὼς μοῦ φαίνεται, τοῦ λέω, καυμένοι ἄνθρωποι, τοῦ λέω, ἀλλὰ ἔνοια σου, Μπρίττλς, τοῦ λέω, μὴν ἔχῃς, λέω, κάμμία ἀνησυχία.»

— Ἐφοβήθη καθόλου; ἠρώτησεν ἡ μάγειρος.

— Ὅπως διόλου! ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Τζάιλς.

ἐστάθη γενναῖος, ἔμπορῷ μάλιστα νὰ εἰπῶ πῶς ἔδειξεν ὅσην καὶ ἐγὼ γενναϊότητα.

— Ἐγὼ θάπαθαινα ἀπὸ τὸ φόβου μου, χωρὶς ἄλλο, παρετήρησεν ἡ θαλαμηπόλος.

— Διότι τοῦ λόγου σας εἰσθε γυναῖκα, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μπρίττλς, ὅστις ἤρχισεν ἀναλαμβάνων θάρρος.

— Ὁ Μπρίττλς ἔχει δίκαιον, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς ἐπιδοκιμάζων διὰ νύμματος τῆς κεφαλῆς τοὺς λόγους τοῦ ὑπηρετοῦ. Ἀπὸ μίαν γυναῖκα δὲν πρέπει νὰ περιμένῃ ἄλλο τίποτε· ἀλλ' ἡμεῖς ὅπου εἴμεθα ἄνδρες, ἐπῆραμεν ἕνα φανῆρι ἀπὸ τὴν κάμερα τοῦ Μπρίττλς, βγαίνουμε ὅζω καὶ ἔς τὸ σκοτάδι ψακτὰ ψακτὰ καταβαίνουμε τὴν σκάλα· νὰ, ἔτσι.»

Ὁ κύριος Τζάιλς ἠγέρθη καὶ ἔκαμε δύο ἢ τρία βήματα μὲ κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ παραστήσῃ ζωηρότερον τὸ πρᾶγμα, ὅτε αἰφνης ἐρρίγησεν, ὡς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι, καὶ ἐπανῆλθε ταχέως εἰς τὸ κάθισμά του. Ἡ μάγειρος καὶ ἡ θαλαμηπόλος ἐξέβαλον κραυγὴν τρόμου.

Ἡ πόρτα ἐκτύπησε, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς, προσποιούμενος τὸν ἀτάραχον. Ἄς ὑπάγῃ κανεὶς νάνοιζῃ.»

Οὐδεὶς ἐκινήθη.

«Παράδοξον πρᾶγμα, νὰ κτυπᾷ ἡ πόρτα τόσῳ πρωτῷ, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς, βλέπων τὰ ὠχρὰ πρόσωπα τῶν περιστοιχιζόντων αὐτὸν καὶ ὠχρίων καὶ ὁ ἴδιος. Ἀλλὰ πρέπει νάνοιζώμεν τὴν πόρτα· ἀκούετε; ἄς ὑπάγῃ κανεὶς.»

Λέγων ταῦτα ὁ κύριος Τζάιλς ἐκύτταζε τὸν Μπρίττλς· ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος νέος, ὃν φύσει μετριοφρων, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ κανεὶς, καὶ εἶχε φαίνεται τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ πρόσκλησις δὲν ἀπέβλεπεν εἰς αὐτόν· ὅπως δὲ ὅποτε οὐδαμῶς ἀπήντησεν. Ὁ κύριος Τζάιλς ἐνευσε τότε εἰς τὸν χαλκέα, ἀλλ' ἐκεῖνος εἶχεν ἀποκοιμηθῇ αἰφνιδίως. Περὶ δὲ τῶν γυναικῶν οὐδὲ λόγος ἔπρεπε νὰ γίνη.

«Ἐὰν ὁ Μπρίττλς προτιμᾷ νάνοιζῃ τὴν πόρταν ἐπὶ παρουσίᾳ μαρτύρων, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς μετὰ βραχεῖαν σιγὴν, εἶμαι πρόθυμος νὰ τον συνοδεύσω.

— Καὶ ἐγὼ,» εἶπεν ὁ χαλκεὺς, ἐξυπνήσας μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς εἶχεν ἀποκοιμηθῇ.

Ὁ Μπρίττλς ἐνέδωκεν εἰς τοὺς ὅρους τούτους, ἅπαντες δὲ, ἐνθαρρυνθέντες καὶ μικρὸν ἄφ' οὗ διὰ τῶν παραυροφύλλων εἶδον ὅτι ἡ ἡμέρα εἶχε προχωρήσει, ἀνέβησαν τὴν κλίμακα· καὶ οἱ μὲν κύνες ἀπετέλουν τὴν ἐμπροσθοφυλάκην, τὴν δὲ ὀπισθοφυλάκην ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες, διότι ἐφοβοῦντο νὰ μένωσι μόναι κάτω. Κατὰ συμβουλήν δὲ τοῦ κυρίου Τζάιλς ἅπαντες ὠμίλουν μεγαλοφώνως, διὰ νὰ δείξωσιν ὅτι ἦσαν πολλοί, καὶ ἀκούσῃ καὶ φοβηθῇ ὁ κρούσας τὴν θύραν ἂν εἶχε κακοὺς σκοπούς· εἰς τὸν νοῦν προσέτι τοῦ πονηροῦ κυρίου Τζάιλς ἐπῆλθε καὶ

ἐτέρη θαυμασία ἰδέα, νὰ τσυμπᾷ δηλαδὴ τὴν οὐρὰν τῶν σκύλων ἐν τῷ διαδρόμῳ, ὅπως ἀναγκάζῃ αὐτοὺς νὰ ὑλακτώσιν μανιωδῶς.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συνετῶν τούτων μέτρων, ὁ κύριος Τζάιλς ἔλαβε τὸν βραχίονα τοῦ χαλκεῦς, (διὰ νὰ τον ἐμποδίσῃ νὰ φύγῃ, ὡς ἔλεγεν ἀστεϊζόμενος) καὶ διέταξε νάνοιζῇ ἡ θύρα. Ὁ Μπρίττλς ὑπήκουσε, καὶ ἅπαντες συνωθοῦντο νὰ ἴδωσιν ὑπεράνω τῶν ὤμων ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, ἀντὶ δὲ θηρίου τινὸς ἢ τέρατος εἶδον τὸν ταλαίπωρον μικρὸν Ὀλιβερ, ἐξηντηλημένον καὶ ἄφρων, ὅστις ἠνοιξεν ἐπιπόνως τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διὰ τοῦ βλέμματος ἰκέτευεν αὐτοὺς.

«Ἐνα παιδί! ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Τζάιλς, ἀπωθήσας μετὰ δυνάμεως τὸν χαλκέα πρὸς τὰ ὀπίσω· τί εἶναι; . . . πῶς! . . . τῆρα, Μπρίττλς. . . τῆραζε λοιπόν. . . δὲν τον ἀναγνωρίζεις;»

Ὁ Μπρίττλς, ὅστις κατὰ τὸ ἀνοιγμα τῆς θύρας εἶχεν ἐπιτηδεῖως κρυβῇ ὀπισθεν αὐτῆς, μόλις εἶδε τὸν Ὀλιβερ, καὶ ἐβαλεν ὀξεῖαν κραυγὴν. Ὁ κύριος Τζάιλς, ἀρπάσας τὸ παιδίον ἐκ τοῦ ἐνὸς σκέλους καὶ τοῦ ἐνὸς βραχίονος (ὅστις εὐτυχῶς δὲν ἦτο ὁ τετρακυματισμένος) τὸ ἔφερεν εἰς τὸν διάδρομον καὶ ἀπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν πλακῶν.

«Τὸν ἐπιάσαμε! ἐκραύγασεν ὁ Τζάιλς ἐκ τοῦ κάτω μέρους τῆς κλίμακος· νὰ, ἕνας ἀπὸ τοὺς κλέφτας, κυρία! Ἐπιάσαμεν ἕνα ἀπὸ τοὺς κλέφτας, μίς. . . λαβωμένον, μίς. . . Ἐγὼ τὸν ἐτουφέκισα, μίς, καὶ ὁ Μπρίττλς ἐκράτει τὸ κερί!

— Μέσα εἰς ἕνα φανῆρι, μίς!» ἐκραύγασεν ὁ Μπρίττλς σχηματίζων τὴν χεῖρα πρὸ τοῦ στόματος ὡς κόγχην διὰ νὰκούσῃ κηλίτερον.

Αἱ δύο θεράπαιναι ἀνῆλθον ἐν σπουδῇ τὴν κλίμακα, διὰ νὰ κομίσωσιν ἐπάνω τὴν εἰδησιν ὅτι ὁ κύριος Τζάιλς συνέλαβεν ἕνα τῶν κλεπτῶν, ὁ δὲ χαλκεὺς προσεπάθει νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὰς αἰσθήσεις του τὸν Ὀλιβερ ἐκ φόβου μὴ ἀποθάνῃ προτοῦ κρεμασθῇ. Ἐν μέσῳ δὲ ταῦ τοσούτου θαρρύβου καὶ τῆς ταραχῆς ἠκούσθη γλυκεῖα τις γυναικεία φωνή, τὰ πάντα δὲ ἡσύχασαν παραχρῆμα.

«Τζάιλς! ἠκούσθη ἡ φωνὴ ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς κλίμακος.

— Ὅρίστε, μίς, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος. Μὴ φοβεῖσθε, μίς, δὲν ἔπαθα τίποτε μεγάλο πρᾶγμα! Δὲν ἀντεστάθην μὲ ἀπελπισίαν· κατάλαβε ἡ γρήγορα πῶς ἦρε τὸν μᾶστορά του!

— Σιγᾷ! εἶπε διακόψασα αὐτὸν ἡ νεᾶνις. Τρομάζετε τὴν θεῖαν μου μὲ τὰς φωνάς σας περὶ σόστερον ἀπὸ τοὺς κλέπτας. Αὐτὸς ὁ δυστυχισμένος εἶναι ἐπικινδύνως πληγωμένος;

— Εἶναι θανατηφόρος πληγωμένος, μίς, ἀπεκρίνατο ὁ Τζάιλς θριαμβευτικῶς.

— Φαίνεται πῶς εἶναι νὰ ξεψυχήσῃ, μίς, ἐκραύγασεν ὁ Μπρίττλς ὡς πρότερον μὲ τὴν χεῖρα

πρὸ τοῦ στόματος· δὲν ἀγαπᾷτε νὰ καταιβῇτε κάτω διὰ νὰ τον ἰδῆτε;

— Σιγᾷ, σὰς παρακαλῶ, μὴ κάμνετε τόσας φωνάς. Περιμενεῖντε μίαν στιγμὴν νὰ ὑπάγω νὰ δμυλῶ τῆς θεῖας μου.»

Ἡ νεᾶνις ἀπεμακρύνθη ἡσύχως, ἐπανῆλθε δὲ μετὰ μικρὸν καὶ διέταξε νὰ μετακομίσωσι μετὰ προσοχῆς τὸν πληγωμένον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ κυρίου Τζάιλς, παρήγγειλε δὲ καὶ εἰς τὸν Μπρίττλς νὰ ἐπιστάξῃ παραχρῆμα τὸν ἵππον καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Τσέρτσυ διὰ νὰ εἴπῃ νὰ ἔλθωσι ταχέως ὁ εἰρηνοδίκης καὶ εἰς ἰατρός.

«Δὲν ἀγαπᾷτε νὰ τον ἰδῆτε, μίς, ἠρώτησεν ὁ Τζάιλς μετὰ τοσαύτης ὑπερηφανείας, ὡς εἰ ὁ Ὀλιβερ ἦτο σπάνιον τι καὶ θαυμαστὸν πτηνὸν μετὰ καταπληκτικῆς ἐπιτηδειότητος φονευθὲν παρ' αὐτοῦ· μιά ῥατιὰ μόνον νὰ ῥίξετε, μίς.

— Ὅχι, καθόλου, ἀπεκρίνατο ἡ νεᾶνις. Ὁ ταλαίπωρος! Τζάιλς, περιποιήσου τον καλὰ, ἔστω καὶ πρὸς χάριν μου.»

Ὁ γηραιὸς θεράπων εἶδεν αὐτὴν ἀπομακρυνόμενῃ μεθ' ὑπερηφανείας καὶ θαυμασμοῦ, ὡς νὰ ἦτο κόρη του· εἶτα ἐβρόχθησε νὰ μετακομίσωσι τὸν Ὀλιβερ εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα μετὰ προσοχῆς καὶ μερίμνης γυναικείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'

Προεισαγωγικαὶ λεπτομέρειαι περὶ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν ᾗ εὐρέθη ὁ Ὀλιβερ.

Ἐν ἀξιολόγῳ τινὶ ἐστιατορίῳ, ἐσκευασμένῳ κατὰ τὸν ἀρχαῖον τρόπον μᾶλλον, ὅστις καὶ πλείονας εὐκολίας καὶ ἀναπαύσεις παρέχει, παρὰ κατὰ τὸν νεώτερον, ὅστις μόνον κομψότητα παρουσιάζει—δύο κυρίαι ἐπρογευμάτιζον καθήμεναι παρὰ τράπεζαν ἣν ἐκόσμει ποικιλία ὀψων δαψιλῆς. Ὁ κύριος Τζάιλς, ἐν μεγάλῃ μαύρῃ στολῇ, ὑπηρετεῖ αὐτάς, ἱστάμενος εὐθυτενῆς ὡς λαμπὰς εἰς ἀπόστασιν ἴσην μετὰ τοῦ κυλικίου καὶ τῆς τραπέζης, τὴν κεφαλὴν ἀναβεβλημένην ἔχων πρὸς τὰ ὀπισθεν καὶ ἐλαφρῶς κλίνουσιν πλαγίως, τὸν ἀριστερὸν πόδα ἐμπρὸς, τὴν δὲ δεξιὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐκράτει τρυβλίον. Ἐν τοιαύτῃ στάσει ἐφαίνετο ἄφατον αἰσθανόμενος εὐχαρίστησιν, ὡς κάλλιστα συνειδῶς τὴν τε ἀξίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ.

Ἡ ἐτέρα τῶν δύο κυριῶν ἦν μὲν προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ὅμως τὸ ἀνάστημά της ἦτο εὐρὺ, ὡς τὰ νῶτα τῆς ὑψηλῆς δρυϊνῆς ἑδρας, ἐφ' ἧς ἐστηρίζετο. Ἡ περιβολὴ αὐτῆς, λίαν ἄλλως ἐπιμελελημένη, συνήρμοτε παλαιοὺς συρμούς κατὰ τινὰς κανόνας τῆς νεωτέρας φιλοκαλίας, οὕτως ὅμως, ὥστε νὰναδείκνυνται τὰ πλεονεκτήματα τῶν παλαιῶν. Ἀξιοπρεπὴς καὶ σεμνὴ, ἐκάθητο ἐρείδουσα τὰς ῥινὰς χειρὸς ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ προσηλοῦσα τὸ βλέμμα, οὗ τὴν δύναμιν δὲν ἐξησθένωσεν ἡ ἡλικία, ἐπὶ τῆς παρακαθημένης νέας.

Αὕτη ἦν κόρη ἀνθρᾶ τὴν ἡλικίαν καὶ περικαλλῆς. Δὲν θὰ λογισθῇ δέ τις ἀσεβὴς ὑποθέτων, ὅτι μορφὴν τοιαύτην θὰ περιβάλλωνται οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, ἂν ποτε πρὸς ἐκτέλεσιν θεῶν βουλήσεων κατέρχωνται ὡς θνητοὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἦτο μόλις δεκαεπταετής, τὸ δ' ἀνάστημά της τοσοῦτῳ χάριεν καὶ λιγυρὸν, οἱ χαρακτηρισμοὶ τοῦ προσώπου της τοσοῦτον ὠραῖοι καὶ ἀγνοί, ἡ ἐκφρασις τῆς φυσιογνωμίας αὐτῆς τοσοῦτῳ γλυκεῖα καὶ εὐγενής, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι στοίχειδν της δὲν ἦτο ἡ γῆ, οὐδ' αἱ ἄλλαι γυναῖκες ὅμοιαι αὐτῇ. Ἡ ἐκ τῶν κυανῶν ὀφθαλμῶν της ἀπυγάζουσα νοημοσύνη, ἐφαίνετο ἀνωτέρα ἢ κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτῆς, ἡ δὲ ζωηρὰ καὶ μετρίχιος ἐνταυτῷ ἐκφρασις τῆς φυσιογνωμίας, τὸ εὐχαρι μειδίαμα, τὸ γαλήνιον μέτωπον, πάντα ταῦτα ἐμαρτύρουν εὐγένειαν καρδίας ὑψίστην, ἀγνότητα αἰσθημάτων καὶ τρυφερότητα, ἐνὶ δὲ λόγῳ ψυχὴν σπάνιαν καὶ ἀγγελικὴν.

Ἐν ᾧ ἡ πρεσβυτις θεώρει αὐτὴν, ὕψως κατὰ τύχην τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀνέριψε τοὺς ἀφελῶς πρὸ τοῦ μετώπου της πίπτοντας πλοκάμους τῆς κόμης, εἰς δὲ τὸ βλέμμα αὐτῆς τοσαύτη ἐπέλαμπε ἀπρὸςποίητος στοργὴ καὶ ἀθρότης, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὴν ἰδῇ μόνον χωρὶς νὰ τὴν ἀγαπήσῃ.

Ἡ πρεσβυτις ἐμειδίασεν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ καὶ δάκρυ ἀγάπης, ὅπερ ἀκουσίως ἔχυσεν αὐτοχρόνως.

«Εἶναι μία ὥρα καὶ πλέον ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησεν ὁ Μπρίττλς, ἢ ὄχι; ἠρώτησε μετὰ τινὰς στιγμὰς σιγῆς.

— Μία ὥρα καὶ δώδεκα λεπτά, κυρία, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Τζάιλς, παρατηρήσας τὸ ἀργυροῦν ὠρολόγιόν του.

— Πάντοτε ἀργοπορεῖ αὐτὸς οὕτω, παρετήρησεν ἡ πρεσβυτις.

— Ὁ Μπρίττλς ἦτο πάντα ὀκνὸν παιδί, κυρία, ἀπεκρίνατο ὁ θεράπων, —λεχθῆναι δ' ἐν παρόδῳ, ὅτι ἀφ' οὗ ἐπὶ τοιάκοντα ἔτη ὁ Μπρίττλς ἦτο ὀκνός, ἐλαχίστη ὑπῆρχε πιθανότης ὅτι θὰ καθίστατο δραστήριος εἰς τὸ μέλλον.

— Καὶ ἀντὶ νὰ διορθωθῇ, χειροτερεύει, καθὼς φαίνεται, εἶπεν ἡ κυρία.

— Εἶναι τῷ ὄντι ἀσύγγνωστος ἐὰν σταματᾷ εἰς τὸν δρόμον διὰ νὰ παίξῃ μὲ τὰ ἄλλα μικρὰ παιδιὰ τῆς ἡλικίας του,» προσεῖπεν ἡ νεᾶνις γελῶσα.

Ὁ κύριος Τζάιλς ἐσκέπτετο ἀναμφιβόλως ἐὰν ἦτο πρόπον νὰ μειδιάσῃ εὐλαβῶς, ὅτε ἀμαξά τις ἔστη πρὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου. Ἐκ ταύτης δὲ κατῆλθεν ἐν σπουδῇ εὐσπαρκὴς τις κύριος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ἀνευ προειδοποιήσεως καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὅπου ὀλίγον ἔλειψε νὰνατρέψῃ τὸν κύριον Τζάιλς καὶ τὴν τράπεζαν τοῦ τεῖου ἐπ' αὐτοῦ.

«Ποῦ ἤκούσθη τοιοῦτο πρᾶγμα, ἀνεφώνησεν, ἀγαπητὴ κυρία Μαιυλάη (Maylie)! Εἶναι δυνατόν αὐτό! . . . Καὶ τὴν νύκτα μάλιστα! . . . Ποτέ μου δὲν εἶδα παρόμοιον πρᾶγμα!»

Καὶ ἐν ᾧ ἐπεφώνει ταῦτα ἐν εἵδει συλλυπητηρίων, ἔθλιψε τὰς χεῖρας τῶν κυριῶν καὶ ἐκάθησε πλησίον αὐτῶν. Ἀκολούθως ἠρώτησε περὶ τῆς υγιείας των.

«Εἶναι θαῦμα, ἐξηκολούθησε, θαῦμα ὅτι δὲν ἐπάθατε τίποτε ἀπὸ τὸν φόβον. Διὰ τί δὲν ἐστείλατε ἀμέσως νὰ με καλέσητε; Ὁ ὑπηρέτης μου θὰ ἤρχετο ἀμέσως εἰς τὴν στιγμήν, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος μὲ τὸν βοηθόν μου! . . . Ἐκαστος θὰ ἐσπευδε μετὰ χαρᾶς νὰ ἔλθῃ. . . ἐννοεῖται οὐκοθεν, εἰς τοιαύτην περίστασιν. . . τόσον ἀπροσδόκητον. . . καὶ τὴν νύκτα μάλιστα!»

Εἰς τὸν ἱατρὸν μεγίστην ἐντύπωσιν, ὡς φαίνεται, ἐνεποίησε, τὸ ὅτι οἱ κλέπται ἐπῆλθον νύκτωρ καὶ ἀπροσδοκῆτως, ὥστε οἱ κύριοι ἐκεῖνοι συνεΐθιζον νὰ ἐκτελῶσι τὰς ἐργασίας των ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, ἢ νὰ προαναγγέλωσι τὴν ἐπίσκεψίν των δι' ἐπιστολῆς πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν.

«Καὶ ὑμεῖς, μὲς Ῥόζα, εἶπεν ὁ ἱατρὸς πρὸς τὴν νεάνίδα, θὰ . . .

— «ὦ! ἐγὼ εἶμαι ἐξαίρετα, εἶπεν ἐκείνη διακόψασα αὐτόν· ἀλλ' ἐπάνω ἔχωμεν ἕνα δυστυχήτην πληγωμένον καὶ ἡ θεία μου ἐπεθύμει νὰ τον ἰδῇτε.

— Βεβαιότατα, ἀπεκρίνατο ὁ ἱατρὸς· καθὼς ἀκούω, σὲς τὸν ἐπληρώσατε, Τζάιλς.»

Ὁ κύριος Τζάιλς, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν διηυθέτει ἐν ταραχῇ τοὺς κυάθους, κατεκοκκίνησε, καὶ εἶπεν ὅτι πράγματι αὐτὸς ἔσχε τὴν τιμὴν ταύτην.

«Τὴν τιμὴν; εἶπεν ὁ ἱατρὸς. Ἦμπορεῖ ὅμως καὶ αὐτὸ, νὰ ἦναι ἐπίσης ἐντιμὸν τὸ νὰ πληγώσῃ κανεὶς ἕνα κλέπτην ἐκ τοῦ πλησίον, ὅσῳ καὶ τὸν ἀντίπαλόν του εἰς ἀπόστασιν δώδεκα βημάτων. Ὑποθέσατε, Τζάιλς, ὅτι αὐτὸς ἐπυροβόλησεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ὅτι ἐκτυπήθητε εἰς μονομαχίαν.»

Ὁ κύριος Τζάιλς, ὅστις πᾶσαν ἀστείότητα περὶ τῆς ἀνδραγαθίας του θεώρει ὡς ἄδικον προσβολὴν τῆς δόξης του, ἀπεκρίνατο εὐσεβάστως, ὅτι δὲν ἦτο μὲν αὐτὸς ὁ ἀρμόδιος νὰ κρίνῃ τὸ ζήτημα, ὅπως δὴποτε ὅμως πολὺ ἀστείον δὲν θὰ ἐθεώρησε τὸ πρᾶγμα ὁ ὑπ' αὐτοῦ πληγωθεὶς.

«Βεβαιότατα! εἶπεν ὁ ἱατρὸς. Ἀλήθεια, ποῦ εἶναι; Ὁδηγήσατέ με εἰς αὐτόν. Θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σας ἴδω, κατερχόμενος, κυρία. Ἀ! νὰ τὸ μικρὸν παράθυρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐχώθη ποτέ μου δὲν θὰ ἐπίστευα ὅτι ἦμπορεῖ νὰ χωρέσῃ ἄνθρωπος εἰς αὐτό.» Καὶ ἐξακολουθῶν τὰς τοιαύτας παρατηρήσεις του, ἀνῆλθε τὴν κλίμακα, ἐπόμενος τῷ κυρίῳ Τζάιλς.

Ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ κύ-

ριος Λόσμπερν, χειρουργὸς, γνωστότατος εἰς τὰ πέριξ, ἦν παιδρὸν καὶ ἀνοικτόκαρδον ἄγαμον γερόντιον. Πάντες ἡγάπων καὶ ἐτίμων αὐτόν, ἕνεκα δὲ τῆς ἀμερίμνου καὶ εὐθύμου διαθέσεώς του μᾶλλον ἢ ἕνεκα δικίτης ἥτο εὐσωμος καὶ ὑγιέστερος κολοκύνθης.

Ἐμεινεν ἐν τῷ ἐπάνω ὁρόφῳ πολλῶ πλέον, ἀφ' ὅσον καὶ αὐτὸς καὶ αἱ κυρίαι ἐπίστευον ὅτι θὰ μείνῃ. Οἱ ὑπηρέται ἐκόμισαν ἐκ τῆς ἀμάξης τὴν μεγάλην θήκην τῶν ἐργαλείων του, ὁ κώδων ἐκρούσθη πολλάκις, καὶ πολλάκις οἱ ὑπηρέται ἀνῆλθον καὶ κατήλθον τὴν κλίμακα. Ἐκ τούτου συνεπείραινέ τις ὅτι καὶ τι σπουδαῖον ἔτρεχε. Τέλος κατήλθεν, ἐν ᾧ δ' αἱ κυρίαι ἐσπεύδον μυρίας ἐρωτήσεις νὰ ψυθύνωσιν αὐτῷ, ἔκλεισε μετὰ μυστηριώδους ἡθους τὴν θύραν προσεκτικῶς, ἐστῆριξε τὰ νῶτα ἐπ' αὐτῆς, ὅπως μή τις εἰσέλθῃ καὶ μετὰ τὰ προφυλακτικὰ ταῦτα μέτρα, ἤνοιξε τὸ στόμα του.

«Πολὺ παράδοξον ὡς τόσον πρᾶγμα αὐτὸ, κυρία Μαιυλάη, εἶπεν.

— Ἐλπίζω ἐν τούτοις ὅτι ὁ πληγωμένος δὲν θὰ διατρέχῃ κίνδυνον; ἠρώτησεν ἡ πρεσβυτίς.

— Δυνατὸν ἦτο καὶ τοῦτο, ἀπεκρίνατο ὁ ἱατρὸς. Ἐλπίζω ὅμως πῶς ὄχι. Εἶδατε αὐτόν τὸν κλέπτην;

— Ὅχι.

— Ἀλλὰ δὲν σας περιέγραψαν ὁποῖός τις εἶναι;

— Οὕτε.

— Συγγνώμην κυρία, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς. Ἀλλ' ἐπρόκειτο νὰ σας ἐμιλήσω περὶ αὐτοῦ, ὅτε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰσῆλθεν ὁ κύριος ἱατρὸς.»

Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ὁ κύριος Τζάιλς συνεστέλλετο νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐπυροβόλησε καθ' ἑνὸς παιδίον. Τοσαῦτα ἐγκώμια τῷ ἐπεδαψιλεύθησαν διὰ τὴν γενναϊότητά του, ὥστε πάντα λίθον ἐκίνει, ὅπως κατορθώσῃ νὰ ἀνάβῃ ἐπὶ μικρὸν τὴν λεπτομερῆ τῶν διατρεζάντων ἀφήγησιν, ἵν' ἀπολαύσῃ, ἔστω καὶ ἐπὶ τινας μόνον στιγμὰς, τὴν ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ ἡρωϊσμῷ φήμην του.

«Ἡ Ῥόζα ἤθελε νὰ ἰδῇ αὐτόν τὸν ἄνθρωπον, εἶπεν ἡ κυρία Μαιυλάη, ἀλλὰ δὲν τῇ τὸ ἐπέτρεψε.

— Χρ! ἔκαμεν ὁ ἱατρὸς. Ἡ ὄψις του ἐν τούτοις δὲν εἶναι καὶ πολὺ τρομερὰ. Ἐπιθυμεῖτε νὰ τον ἴδῃτε ἐπὶ παρουσίᾳ μου;

— Διὰ τί ὄχι; ἀπεκρίνατο ἡ πρεσβυτίς· ἐὰν ἦναι ἀνάγκη.

— Νομίζω ὅτι πράγματι εἶναι ἀνάγκη, εἶπεν ὁ ἱατρὸς, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι πολὺ θὰ λυπηθῇτε διότι ἐβραδύνατε νὰ τον ἴδῃτε. Τώρα εἶναι πολὺ ἥσυχος. Ἐπιτρέπετε νὰ σας προσφέρω τὸν βραχιόνά μου, μὲς Ῥόζα; Δὲν ὑπάρ-

χει οὐδ' ὁ ἐλάχιστος φόβος· σὰς βεβαιῶ θετικώτατα.»

Ἐπείτα συνέχισεν.

**Π

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΟΣ

Ἐρᾶνισμα.

Πανταχοῦ σχεδὸν σήμερον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου θεωρεῖται ὁ πώγων ὡς ἀξιοπρεπὲς τοῦ ἀνδρὸς κόσμημα, καὶ ἀρρενωπὴν παρέχει καλλονὴν εἰς τὸν ἄνδρα τὸ δασὺ καὶ εὐμορφον γένειον. Κατὰ τοὺς παλαιότερους ὅμως χρόνους, καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, διάφοροι κατὰ καιροὺς ἐπεκράτησαν περὶ τούτου γνώμαι καὶ ποικίλα ὑπῆρξαν τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα, εἰς ἃ ὑπετάχθη ἢ τε μορφή καὶ ἡ ὑπαρξὺς αὐτῇ τοῦ πώγωνος.

Οὕτως ἐν πρώτοις οἱ Αἰγύπτιοι οὐ μόνον τὸ γένειον αὐτῶν ἔκειρον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν κόμην, ἕνεκα πιθανῶς κλιματικῶν λόγων. Παραδίδεται δὲ πρὸς τούτοις παρὰ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πρῶτοι εἰσαγαγόντες τὴν διὰ ξυροῦ ἀποκοπὴν τοῦ γενείου ὑπῆρξαν οἱ Ἀθῶντες, παλαιὰ φυλὴ, τὴν Θράκην τὸ πρῶτον οἰκοῦσα καὶ εἰς τὴν Φωκίδα κατόπιν μεταναστεύσασα. Παρεδέξαντο δὲ οὗτοι, λέγεται, τὸ ξυράριον καὶ τὴν κουράν τοῦ γενείου, παρατηρήσαντες ὅτι ὁ πώγων οὐ μόνον ἐν γένει δύσχρηστος ἦτο καὶ ὀχληρὸς, ἀλλὰ καὶ κινδυνώδης συνάμα ἐν ὥρᾳ πολεμικῆς συμπλοκῆς.

Μεγάλως ἐτιμᾶτο τὸ γένειον παρὰ τοῖς Ἰσραηλῆταις. Πολλαχοῦ δὲ μάλιστα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μαρτυρεῖται, ὅτι καὶ διὰ νόμου ἦν ἀπηγορευμένη ἡ ἀποκοπὴ τοῦ γενείου. Ὁ πώγων ἔθεωρετο ἐν γένει παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ὡς ἔμβλημα τοῦ ἐλευθέρου καὶ ἀξιοπρεποῦς ἀνδρὸς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς δούλους ἡ γενειοτροφία, καὶ μεγάλη ἐνομιζέτο ὕβρις κατ' ἐλευθέρου ἢ βιαία τοῦ πώγωνός του ἀπομάδησις ἢ ἀποκοπὴ. Μόνον ἐν ὥρᾳ πένθους, κατόπιν μεγάλου δυστυχήματος, ἢ δύνάτο ὁ φέρων πώγων νὰ κείρῃ αὐτόν, ἂν τοῦναντίον δὲν προϋτίμα ν' ἀφήσῃ αὐτὸν καθεμὲνον καὶ ἀτήμελτον.

Οἱ Ἀραβες καὶ σήμερον ἔτι ἔχουσιν ἱερὸν τὸν πώγων· ὁμνίουσι πρὸ αὐτοῦ ὑποσχόμενοι, ἐξορκίζουσι τοὺς ἄλλους, χάριν αἰτούμενοι παρ' αὐτῶν, ἐν ὀνόματι τοῦ πώγωνός των, καὶ μεγίστην ὑπολαμβάνουσιν ὕβριν τὴν βιαίαν ἀφαίρεσιν τοῦ γενείου, προτιμώντες τὸν θάνατον μᾶλλον τοιοῦτου αἵσχους. Ἡ τοιαύτη δὲ περὶ τοῦ πώγωνος γνώμη κρατεῖ ἔτι σήμερον καὶ παρ' ἄλλοις πολλοῖς τῶν ἀνατολικῶν λαῶν.

Οἱ Ἕλληνες κατὰ τοὺς παλαιότερους καιροὺς ἔφερον δλόκληρον τὸν πώγων, εἰς ἔμβλημα ἀρρενωπῆς ἀξιοπρεπείας, ἰδιαιτέρα δὲ τῶν θεῶν εὐνοία ἐνομιζέτο τὸ ἄφθονον καὶ ὠραῖον γένειον. Παρ' Ὀμήρῳ ἤδη πολλαχοῦ ἀπαντᾶται μετ' εὐφημίας ἀναφερόμενος ὁ ὠραῖος πώγων τοῦ Νέστορος καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ Πριάμου καὶ

τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ ἄλλων ἡρώων τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεύς. Βραδύτερον ἤρξαντο οἱ Ἕλληνες κείροντες τὸν πώγων, καὶ Ἀλέξανδρος ἰδίως ὁ Μέγας λέγεται πρῶτος μετενεγκὼν τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐξ Ἀνατολῆς, καὶ διατάξας ἐν πρώτοις εἰς τοὺς στρατιώτας του τὴν ἀποκοπὴν τοῦ γενείου των. Καὶ γενικῶς μὲν οἱ Ἕλληνες ἐκείροντο τὸν πώγων ἐν τοῖς δημοσίοις κουρείοις, ὅπου καὶ τὴν κόμην αὐτῶν ἔκοπτον, καὶ δι' ἐλαίων καὶ μύρων ἡλείφοντο, καὶ τοὺς ὀνυχὰς τῶν χειρῶν αὐτῶν ἡυτρῆριζον ἐπὶ τὸ κομψοπρεπέστερον. Οἱ πλουσιώτεροι ὅμως αὐτῶν ἐκείροντο οἱκοὶ ὑπὸ δούλων, ἐπιτηδευσμένων τοῦ κουρέως τὴν τέχνην.

Τὸ κατ' ἀρχὰς μεγάλως ἐπολεμήθη ἐν Ἑλλάδι ὁ συρμὸς τοῦ κείρειν τὸν πώγων, καὶ πολλαχοῦ μάλιστα διὰ ῥητῶν νόμων ἀπηγορεύθη· ἀλλ' οὐχ ἦττον ὁ νεωτερισμὸς κατίσχυσε καὶ βαθμὴν δὲν ἐπεκράτησε γενικῶς. Οἱ σοφισταὶ μόνον καὶ οἱ κυνικοὶ φιλόσοφοι ἐπέμειναν πωγωνοφοροῦντες, ἐκεῖνοι μὲν ἐκ συνθηματικῆς σοφιστικῆς, οὗτοι δὲ ἐκ περιφρονήσεως πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις καὶ τῆς κομψότητος καὶ καθαριότητος τοὺς νόμους.

Καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπίσης μέχρι τοῦ τριακοστοῦ πρὸ Χριστοῦ ἔτους ἔτρεφον τὸ γένειον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἦλθον οἱ πρῶτοι κουρεῖς ἐκ Σικελίας εἰς Ῥώμην καὶ ἀπὸ τοῦ νεωτέρου Σκηπτιώνοος ἰδίως ἐγενικεύθη παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τὸ ξυρὸν καὶ τοῦ πώγωνος ἡ ἀποκοπή. Ἐκτοτε μόνον αἱ κοινότεραι τάξεις ἔτρεφον τὸν πώγων, πρὸς ἀποφυγὴν πιθανῶς τῶν ἐξόδων τοῦ ξυραφίσματος, καὶ νέοι τινὲς ἐπίσης καλλωπισταί, οἵτινες διεμόρφουν τὸ γένειόν των κατὰ ποικίλα καὶ ἀλλόκοτα σχήματα, φιλαρέσκως χάριν τοῦ ὠραίου φύλου τῆς Ῥώμης κομψευόμενοι. Μόνον δὲ περὶ τοῦ Γαίου Μάρκου, νικητοῦ τοῦ Ἰουγομόρθου καὶ ἐπτάκις ὑπατεύσαντος, γνωρίζομεν, ὅτι ἔφερεν ἀνέπαφον καὶ πλήρη τὸν πώγωνά του. Ἀλλως, μόνον πενθοῦντες οἱ τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἄφρονες πλῆρες καὶ καθεμὲνον τὸ γένειον, οὐδεὶς δὲ Ῥωμαῖος, ὑπερβὰς τὸ 24 τῆς ἡλικίας τοῦ ἔτος, ἠδύνάτο νὰ τρέφῃ πώγων μακρὸν, καὶ ἡ πρώτη μάλιστα διὰ ξυροῦ ἀποκοπὴ τοῦ γενείου ἦν ἐορτὴ πανηγυρικῶς τελούμενη. Ὁ Αὐγουστος π.χ. ἔδωκε τὴν ἡμέραν ταύτην πολυτελέστατον συμπόσιον, ὃ δὲ Νέρων ἀνέθηκε τὸν πρῶτόν του πώγων, ἐντὸς χρυσῆς κυτίδος, εἰς τὸν καπιτώλιον Δία. Οὕτω παρήλθον οἱ τελευταῖοι τῆς δημοκρατίας αἰῶνες, μέχρις οὗ τέλος ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς, ἕνεκεν ὑπερσαρκωμάτων τινῶν, ἀσχημιζόντων τὴν κάτω σιαγόνα του, ἀφῆκε πάλιν τὸν πώγων. Πολλοὶ, ἐννοεῖται, ὑπῆρξαν οἱ τοῦ νέου συρμοῦ θιασῶται, καὶ πάντες τοῦ Ἀδριανοῦ οἱ διάδοχοι, μέχρι τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, παρίστανται πωγωνοφόροι ἐπὶ τῶν νομισμάτων αὐτῶν.

Οἱ πρῶτοι τῶν Περσῶν βασιλεῖς ἐκόσμου τὸν πῶγονα διὰ λεπτοῦ χρυσοῦ σύρματος.

Περὶ τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν διηγεῖται ὁ Τάκιτος ὅτι ἔκειρον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ γένειον φυλαὶ δὲ τινες μόνον, οἷον οἱ Γότθοι καὶ οἱ Λογγοθάρδοι, ἔφερον τὸν πῶγονα καθευμένον. Οἱ Φράγκοι ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς σημεῖον ἐλευθερίας καὶ τιμῆς, οἱ δὲ Μερσβίγκιοι καὶ ἐκόσμου αὐτὸν διὰ χρυσῶν παρυφῶν.

Κατὰ τὸν χριστιανικὸν μεσαιῶνα οὐδεὶς ἐκράτησεν ἀπολύτως συρμὸς, σπανία ὅμως ἦν ἐν γένει ἡ ἐντελής τοῦ πῶγονος ἀποκοπή. Αἱ διάφοροι δὲ περὶ τούτου ἰδέαι τῶν ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν λαῶν προέβησαν μάλιστα μέχρις ἐκκλησιαστικῶν ἐρίδων, καὶ ἡ ἐρηόδοξος ἀνατολικὴ ἐκκλησία κατεμέμμετο τὴν ῥωμαϊκὴν, ὅτι οἱ ἄγιοι τῆς ἡσάν ἀγένειοι. Ὁ Πάπας Λέων ὁ Γ' διέταξε ῥητῶς, ὅπως ὁ ῥωμαϊκὸς κληρὸς κείρῃ τὸν πῶγονα, εἰς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ κλήρου τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἔκτοτε δὲ παρέμεινεν ἀμετάπτωτος ὁ θεσμὸς οὗτος παρὰ τῷ δυτικῷ κλήρῳ.

Ἡ τοῦ πῶγονος κουρὰ κατέστη γενικωτέρα ἐν Εὐρώπῃ, ὅτε οἱ Ἰσπανοὶ ἔφεραν ἐξ Ἀμερικῆς νόσον τινα, ἐξ ἧς ἀπέπιπτον αἱ τριχες τῆς κόμης καὶ τοῦ γενείου ἐν Γαλλίᾳ δὲ προσήλθεν ἐπίκουρος τῆς ἀποκοπῆς καὶ ἄλλος λόγος, ἡ ἐντελής σπανότης τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ IB', ὃν ἔπνευσαν νὰ μιμηθῶσιν οἱ αὐλικοὶ ξυριζόμενοι, ὅπως ἔπραξαν βραδύτερον τὸ αὐτὸ ἐν Ἰσπανίᾳ οἱ αὐλικοὶ Φιλίππου τοῦ Ε', ὅστις σπανοπῶγον ἐπίσης ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον.

Ὁ καθευμένον καὶ μακρὸς πῶγον ἐπεκράτησε μακρότερον ἐν Ῥωσίᾳ, ὅπου Πέτρος ὁ Μέγας πρῶτος, θέλων ἵσως νὰ πολιτίσῃ καὶ κατὰ τοῦτο τοὺς Ῥώσους, διέταξε τὸ ξύρισμα τοῦ γενείου. Ἀλλ' οἱ Ῥώσοι ὅμως ἠγάπων τὸν γηραιὸν τῶν πῶγονα, καὶ οὐδ' αὐτὸς ὁ ἐπὶ τῶν πωγωνοφόρων ἐπιβληθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐστηροῦ αυτοκράτορος φόρος κατάρθρωσεν ἐντελῶς νὰ λειάνῃ τὰς σιαγόνας τῶν ὑπάρχοντων του.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος ἤρξατο ἐπικρατῶν πάλιν ἐν Εὐρώπῃ ὁ μύσταξ, ἀντὶ τοῦ ὑπογενεῖου, ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἰδίως διητηρήθη γενικῶς σχεδὸν ἀπὸ τοῦ ΙΓ' Λουδοβίκου, ὅστις καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν, μέχρι τοῦ ΙΔ', ἐναντίον πάσης διαμαρτυρήσεως καὶ κατάρας τοῦ γαλλικοῦ ἱερατεῖου, ὅπερ προσέγραψε καὶ ἀπεκήρυττε τὸν μύστακα, εὖρημα τοῦ διαβόλου ἀποκαλοῦν αὐτόν.

Ἐν Γερμανίᾳ ὁ συρμὸς τοῦ κείρειν τὸν πῶγονα παρηκολούθησε τὰ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἐπιζόμενα ἀπὸ τῆς ΙΑ' ἥδη ἑκατονταετηρίδος. Ὁ κληρὸς ὅμως ἀντέστη αὐτόθι πρὸς τὸν συρμὸν, ἐξηκολούθησε φέρων μύστακα καὶ πῶγονα, καὶ μόλις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος συνήνεσε νὰ ἀποκόψῃ ἀμφότερα, μικρὰς τινὰς μόνον παραγναθίδας δικτηρῶν εἰς παρηγορίαν του.

Ὁ δέκατος ἑννατος αἰὼν συνταράττει ὅλως καὶ συγχέει τὴν ἱστορίαν τοῦ πῶγονος, οὐδὲ δύναται τις νὰ παρακολουθήσῃ πλέον αὐτόν, ἀναφαινόμενον ἢ ἐκλείποντα ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὴν ἐφήμερον πνοὴν τοῦ εὐτραπέλου συρμοῦ. Ἐν γένει ὅμως δύναται τις ἀσφαλῶς πῶς νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ μόνον λαοὶ ἔμειναν μέχρι σήμερον οἱ πιστότεροι τοῦ μύστακος καὶ τοῦ πῶγονος φύλακες, τὰ δὲ τῆς δύσεως φύλα, ἄλλο ἄλλως, κατὰ κοινωνικὰς τάξεις ἡ ἐπιτηδεύματα, καθ' ἡλικίαν ἢ κατ' ὄρεξιν, καλλιεργοῦσιν αὐτὸν ἢ προγράφουσιν.

Α.

Ἡ κατωτέρα διήγησις εἶνε ἐν τῶν ὠραιότατων ἐπεισοδίων τῆς ἐπ' ἐσχάτων δημοσιευθείσης μυθιστορίας τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ Ὁκταβίου Feuillet, ἣτις ἐθεωρήθη ὡς ἐν ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς γαλλικῆς φιλολογίας. Διακρίνεται δὲ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀσθματῆρος, τὴν χάριν τοῦ ὅπου, τὴν γλαφυρότητα τῶν εἰκόνων καὶ τὴν ψυχικὴν δύναμιν τῆς ἡρώϊνης. Τὸ ἐπεισόδιον δὲ τοῦτο εἶνε διήγησις γινόμενη εἰς τὴν ἡρώϊν ὑπὸ τοῦ ἀξιοματικοῦ d'Eblis ἐν ἀνθρῶ τοπῶ ὑπὸ τὴν αἰγλήν τῆς σελήνης. Ὡς δ' ὁ ἀναγνώστης συγκινεῖται ὑπὸ τῆς διηγήσεως ταύτης, οὕτω καὶ ἐν τῇ μυθιστορίᾳ συντείνει αὕτη εἰς τὸ ναυδίσῃ μετὰ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τὸν ἔρωτα τῆς Καρλόττας πρὸς τὸν ἀξιοματικόν. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο εὐρηται ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς μυθιστορίας, ἐνθα ὁ ἀναγνώστης μετ' εὐχαριστήσεως ἔτι παρακολουθεῖ τὸν γεννώμενον ἔρωτα, ὅστις ἐμελλεν ἔπειτα νὰ πολήσῃ εἰς τὴν ἀποκαρτέρησιν καὶ τὰς ἐπανειλημμένας θυσίας τῆς ἡρώϊδος.

Α.

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Εὐρισκόμην τότε ὑπὸ τὸ Μέτζ. . . Κατὰ δὲ τὴν ἐσπέραν περὶ ἧς διμύλῳ, τὴν 27 Ὀκτωβρίου, διετάχθη νὰ μεταβιβάσω διαταγὰς τινὰς, ὧν τὴν σημασίαν ἐνόουν δυστυχῶς σαφέστατα! . . ὦφειλον κυρίως νὰ σταματήσω ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ ἐν τῶν ἡμετέρων συνταγματῶν, οὕτινος ἐλησμώνησα τὸν ἀριθμὸν. Τὸ εἶχον καταφθάσει καὶ πράγματι σταματήσῃ. Ἐμελλον νὰ νάχωρήσω πάλιν. . . Ἐπερίμενον δὲ μόνον νὰ νάπνευσῃ ὀλίγον ὁ ἵππος μου. . . Εὐρισκόμεθα τότε ἐν τινι πεδιάδι παρὰ τι χωρίον καλούμενον Κολομβέ, νομίζω αἱ φρικταὶ καταιγίδες αἵτινες εἶχον διαρραγῇ κατὰ τὰς ἀποφράδας ἐκείνας ἡμέρας εἶχον κατευνασθῇ ἐπὶ τινὰς ὥρας, σελήνη δὲ ἥρεμος ἀντηνακλάτο ἐπὶ τῶν τελευτατωδῶν ὑδάτων ἅτινα ἐκάλυπτον τὸ πεδίον. Ἡ φαντασία γεννᾷ παραδόξους συγκρίσεις γεγονότων. Ὑπάρχει βεβαίως ἐλαχίστη σχέσις μεταξὺ τῆς μειδίωσης φύσεως ἣτις περιβάλλει ἡμᾶς ἐνταῦθα καὶ τῶν ἀηδῶν ἐκείνων ἐλῶν, ἀλλ' ὅμως ἡ ἀτανάκλασις αὕτη τῆς σελήνης ἐντὸς τῶν ὑδάτων μοι ὑπέμνησε τώρα ἐκεῖνα. . . καὶ οἱ ὠραῖοι οὗτοι κύκνοι οἱ κοιμώμενοι ἐκεῖ μοι ὑπέμνησαν τοὺς δραγόνους μου, οἵτινες ὡς ἐκεῖνοι ἔμεινον ἀκίνητοι, περικαλυπτόμενοι ὑπὸ τῶν λευκῶν αὐτῶν μανδύων. . . Τὸ σύνταγμα, περιμένον νέας διηγήσεις, ἔμεινε παρατεταγμένον, τὰ ὅπλα ἔχον παρὰ πόδα. Εἶχεν ἀναφθῇ ἐν τῷ στρατοπέδῳ μεγάλη πυρὰ, περὶ τὴν ὁποῖαν ἀξιοματικοὶ τινες συνωμίζουν ταπεινῇ τῇ φωνῇ, σκυθρωπῇ ἔ-

χοντες τὴν ὄψιν. . . Διαδόσεις περὶ μελλούσης παραδόσεως διεσπείροντο ἐν ταῖς τάξεσιν ἀπὸ τῆς προτερείας. . . Ὁ δὲ συνταγματάρχης, ὅστις ἦτο ἀνὴρ ὥριμος ἥδη τὸν ἡλικίαν καὶ ἔφερε μύστακα λευκανθίζοντας, ἐβάδιζεν ἐπάνω καὶ κάτω ὀλίγον ἀπωτέρω, συνθλίβων ἐν ταῖς χερσὶ τὴν διαταγὴν ἣν εἶχον κομίσαι εἰς αὐτόν. Αἰφνης πλησιάσας πρὸς με ἐδραξέ μου τὴν χεῖρα. — Λοχαγέ, μοι εἶπε μετὰ φωνῆς ἀνθρώπου μέλλοντος νὰ προκαλέσῃ ἄλλον τινὰ εἰς μονομαχίαν μέχρι θανάτου, δύο λέξεις, σὰς παρακαλῶ! Ἐρχεσθε ἐκ τοῦ στρατηγεῖου. . . βεβαίως γνωρίζετε πλεονέστερα ἐμοῦ. . . Ἐπικεῖται τὸ τέρμα, δὲν εἶνε ἀληθές;

— Συνταγματάρχᾳ μου, λέγεται, καὶ τὸ πιστεύω.

— Τὸ πιστεύετε; Πῶς δύνασθε νὰ πιστεύητε πρᾶγμα τοιοῦτον;

Ἀφῆκε τὴν χεῖρά μου μετὰ βίας, ἔκαμην ὀλίγα βήματα, καὶ ἐπανερχόμενος ἀποτόμως πρὸς με, με προσέβλεψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

— Αἰχμάλωτοι λοιπόν;

— Συνταγματάρχᾳ μου, τὸ φοβοῦμαι.

Ἐπῆλθε καὶ πάλιν σιγῇ ἔστη ἐπὶ τινα χρόνον πρὸ ἐμοῦ οἶονεὶ βαθέως σκεπτόμενος, εἶτα δὲ ἀνυψόντων τὴν κεφαλὴν, ὑπέλαβε μετὰ φωνῆς ἐκτάκτως συγκινημένης:

— Καὶ αἱ σημαῖαι;

— Δὲν ἐξεύρω, συνταγματάρχᾳ μου.

— Ἄ! δὲν ἐξεύρετε!

Μὲ ἀφῆκε καὶ πάλιν καὶ ἐβάδισε κατὰ μόνας πέντε ἢ ἑξ̄ λεπτά· προχωρῶν δὲ τότε πρὸς τὸ κέρας τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ, εἶπε με φωνὴν διατάγματος:—Τὴν σημαίαν!

Ὁ ὑπαξιωματικὸς ὅστις ἐξετέλει τὰ χρέη σημαιοφόρου ἐξῆλθε τῶν τάξεων. Ὁ δὲ συνταγματάρχης ἐδραξε τὸ δόρυ αὐτῆς διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς, ὑψόντων δὲ τὴν ἄλλην πρὸς τοὺς τυμπανιστὰς, «κρούσατε πρόσκλησιν», εἶπε.

Τὰ τύμπανα ἤχησαν.

Ὁ συνταγματάρχης εἶχε πλησιάσει εἰς τὴν πυρὰν, φέρων τὴν σημαίαν ὑψηλὰ· ἔθηκε τὸ δόρυ κατὰ γῆς, περιέστρεψε τὸ βλέμμα εἰς τοὺς ἀξιοματικούς καὶ ἀπεκαλύφθη πάντες δ' ἐμμήθησαν αὐτὸν πάραυτα, ὁ δὲ στρατὸς προσεῖχε τηρῶν θανάσιμον σιγὴν. Ἐπῆλθε τότε στιγμὴ δισταγμοῦ· ἔβλεπον τὰ χεῖλη αὐτοῦ τρέμοντα, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ τοῦ ἦσαν προσηλωμένοι μετ' ἀγωνίας ἐπὶ τοῦ εὐκλεοῦς ἐκείνου ῥάκου ἐσχισμένης μετὰξῆς, θλιβερὰς εἰκόνος τῆς πατρίδος. Ἀλλὰ τέλος ἀπεφάσισεν· ἔκαμψε τὸ ἕτερον τῶν γονάτων καὶ κατέκλινε βραδέως τὸν ἀετὸν ἐπὶ τὴν φλέγουσαν πυρὰν. Φλόξ ζωηρότερα ἀνεδῆθη αἰφνης καὶ ἐφώτισε διακριτικώτερον τὰς ὁχρὰς ὄψεις τῶν ἀξιοματικῶν. Τινὲς ἔκλαιον.

— Κρούσατε διάλυσιν, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, καὶ τὸ δεύτερον ἀντήχησεν ἡ θλιβερά κρού-

σις τῶν ὑπὸ τοῦ ὕετοῦ διαβεβρεγμένων τυμπάνων.

Ἐφόρσε πάλιν τὸ πηλίδιον αὐτοῦ καὶ ἤλθε πρὸς με. — Λοχαγέ, εἶπέ μοι με τόνον φωνῆς σκληρότατον, ὅταν φθάσητε ἐκεῖ κάτω, μὴ διαστάσητε οὐδαμῶς, οὐδαμῶς, νὰ διηγηθῆτε ὅ τι εἶδετε! Χαίρετε.

— Συνταγματάρχᾳ μου, εἶπον αὐτῷ, μοι ἐπιτρέπετε νὰ σὰς φιλήσω;

Μὲ εἴλκυσε μετὰ βίας ἐπὶ τὸ στῆθος του, καὶ σφίγγων με μέχρι πνιγμονῆς,

— Ἄ, δύστηνόν μου τέκνον, ἐψιθύρισε, δύστηνόν μου τέκνον!

Ἡ ἐπομένη διήγησις ἐλήφθη ἐκ τῶν ἀρίστων ἐκδοθέντων «ἱστορικῶν ἀπομνημονευμάτων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως» τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Μεταξᾶ.

Σ. τ. Α.

Ἐπίσκεψις ἀγγλοῦ πλοιοάρχου ἐν ΜΕΣΟΛΟΓΓΙῳ, ΕΝ ΕΤΕΙ 1823

Ἐν τούτοις κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας (Σεπτέμβριον τοῦ 1823, ὅτε διετέλουν Γενικὸς διοικητὴς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος) προσωρμίσθη ἐξω τοῦ Μεσολογγίου ἀγγλικὸν δίκροτον διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Μοιράρχου Clifford, ὅστις πέμψας λέμβον εἰς τὴν πόλιν μεθ' ἐνὸς ὑπαξιωματικοῦ κομίζοντος ἐπιστολὴν πρὸς ἐμὲ, μοι ἐζήτησε νὰ πληρώσω ἀμέσως ὁκτὼ χιλιάδας δίστηλα πρὸς ἀποζημιώσεις καταχρήσεων ἃς εἶχον πράξει πλοῖα τινὰ ἐκ Μεσολογγίου εἰς πλοῖον ὑπὸ ἰόνιον σημαίαν. Καὶ τῶντι εἶχον ἀκολουθήσει τὰ ἄνωγα, ἀλλὰ πρὸ τῆς εἰς Μεσολόγγιον ἀφίξεώς μου, ἐπομένως οὐδεμίαν εἶχον εὐθύνην. Ἐζήτησα τότε παρὰ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ Ἀγγλοῦ καιρὸν τινα πρὸς ἀπάντησιν, ἀλλ' αὐτὸς μοι εἶπεν ὅτι προφορικῶς τὸν παρήγγειλεν ὁ Clifford ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτρέψω εἰς τοῦτον νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Μεσολόγγιον. Ἄν καὶ ἦτον ἀθῶα ἡ αἴτησις αὕτη, ἐνόμισα καλὸν εἰς τοιαύτην περίστασιν νὰ προσκαλέσω τοὺς τέσσαρας ὁπλαρχηγούς εἰς συμβούλιον· ἐκοινοποίησα ὅθεν αὐτοῖς τὴν αἴτησιν τοῦ Clifford, οὗτοι δὲ ὁμοφώνως μοι ἀπήντησαν ὅτι, ἂν τὸ ἐγκρίνω, δύναμαι νὰ τῷ δώσω τὴν ἄδειαν. Ἀνήγγειλα ἐπομένως τῷ ὑπαξιωματικῷ ὅτι ὁ Clifford εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἔλθῃ εἰς Μεσολόγγιον, καὶ ἐντοσούτῳ θέλω ἐτοιμάσει τὴν ἀπάντησιν. Ἐξέπλευσεν ἀμέσως ὁ ὑπαξιωματικὸς, οὗτος δὲ μεγάλῃ τῆς ἀποστάσεως τοῦ πλοῖου εἰς τὴν πόλιν, πρὶν πλησιάσει ἔκαμε σημεῖα τινὰ τοῦ πλοιοάρχου, μετὰ παρέλευσιν δὲ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν παραλίαν ὁ Clifford, ὁ ὑποπλοίαρχος τοῦ δίκροτου καὶ ἑτερός τις Ἀγγλος ἄνευ στολῆς. Τοῦ οἴκου μου δὲ κειμένου παρὰ τὴν θάλασσαν μακρὰν τῶν ὀχυρωμάτων, ἐδέχθη τοὺς Ἀγγλοὺς τούτους ἅμα ἀποβάνας εἰς τὴν ξηρὰν, τοὺς ἐπεριποιήθη διὰ τῆς ἀπαιτουμένης

φιλοφροσύνης, και τοῖς εἶπον ὅτι τρέφων διὰ τοῦς Ἀγγλους μεγάλην ὑπόληψιν μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ἐνέδωσα εἰς τὴν αἵτησιν των πρὸς ἐπισκεψιν των ὀχυρωμάτων μας, καθ' ἣν μάλιστα περιστάσιν ἀναμένομεν τὸν ἐχθρόν. Οἱ Ἀγγλοι μὲ εὐχαρίστησαν, συνοδεύον δ' αὐτοὺς διευθύνθημεν πρὸς τὰ ὀχυρώματα. Εἵμεθα μόλις περὶ τὰ μέσα τῆς ὁδοῦ, ὅτε μοι ἀνήγγειλον ὅτι ἐνεφανίσθησαν οἱ Τούρκοι, καὶ ἐπειδὴ εἶχον κινήσει ἄοπλος, διέταξα ἀμέσως νὰ μοι φέρωσι τὰ ὅπλα μου, προσήλθε δὲ καὶ ὁ φροντιστὴς τοῦ πολέμου Δεληγεώργης, εἰς ὃν καθ' ὁδὸν εἶπον τί πρέπει νὰ κάμῃ. Ἐν τούτῳ τὰ στρατεύματα τὰ ὁποῖα ἦσαν διεσπαρμένα ἐν τῇ πόλει ἔδραμον εἰς διαφόρους διευθύνσεις ἵνα καταλάβωσι τὰς θέσεις των. Οἱ τρεῖς Ἀγγλοι μετὰ θαυμασμοῦ ἔβλεπον τὴν θορυβώδη ταύτην κίνησιν, ἐμὲ δὲ ἀφιερωμένον νὰ δίδω διαταγὰς. Ἐρωτηθεὶς παρ' αὐτῶν τί τρέχει, τοῖς εἶπον, ὅτι μοι ἀνήγγειλον τὴν πλησίαν των Τούρκων, ἐπομένως ἂν ἐπιθυμῶσι δύνανται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖόν των, καθότι ἐγὼ ὤφειλον νὰ παρυσταίνω νὰ ἴδωσιν ἀκροβολισμὸν τινα μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἑλλήνων δύνανται νὰ μὲ ἀκολουθήσωσιν. Οἱ Ἀγγλοι συνδιαλεχθέντες μεταξὺ των, μοι ἀπήντησαν εὐθύμως ὅτι ἤθελον τοὺς ὑποχρεώσαι πολὺ νὰ μὲ συνοδεύσωσιν. Πλησιάζαντες τότε εἰς τὰ ὀχυρώματα εὗρομεν ἐν τάξει τοποθετημένα τὰ στρατιωτικὰ σώματα, οἱ δὲ ὀπλαρχηγοὶ μᾶς ὑπεδέχοντο μὲ τὴν στρατιωτικὴν ἐθιμοταξίαν. Εἶδον οἱ Ἀγγλοι τὰ κανονοστάσια ἑτοίμα καὶ τὰ σίδηρα πεφυρκατωμένα ἵνα θέσωσι πῦρ εἰς τὰ κανόνια, ἔμειναν δὲ ἔκπληκτοι διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν καὶ διὰ τὰς πολεμικὰς προπαρασκευὰς μας. Ἐνῶ δὲ περιερχόμεθα τὰ ὀχυρώματα, μοι ἀναγγέλλουν ὅτι ὁ κονιορτὸς τὸν ὁποῖον εἶχον ἴδῃ οἱ σκοποὶ μας, προήρχοντο ἐκ ποιμνίων τὰ ὁποῖα κατέφευγον εἰς Μεσολόγγιον πλησιάζοντος τοῦ ἐχθροῦ. Ἐκκοινοποίησα ταῦτα τοῖς Ἀγγλοῖς τοὺς ὁποῖους ἔφερον ἐπὶ τοῦ τάφρου τοῦ Μάρκου Βότσαρη, καὶ τοῖς διηγέθη τὰς ἀνδραγαθίας καὶ τὸν ἥρωϊκὸν θάνατόν του. Εἶδοποιήθητες ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνες, ὅτι ἡ πρώτη εἰδησις ἦτο ψευδής, ἐπέστρεψαν οἱ πλείστοι εἰς τὴν πόλιν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπέστρεφον καὶ ἐγὼ μετὰ των Ἀγγλων, οἵτινες ἀφοῦ εἶχον ἤδη παρατηρήσει τοὺς στρατιώτας εἰς τὰς θέσεις των, καὶ ἔβλεπον καὶ τὸ πλῆθος ἐντὸς τῆς πόλεως, μὲ ἡρώτησαν τὴν ποσότητα τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεώς μας· τοῖς ἀπήντησα ὅτι πάντες εἵμεθα στρατιῶται ἄνευ ἐξαιρέσεως, καὶ συμποσούμεθα ὑπὲρ τοὺς δεκακισχιλίους. Κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν τὸ ψεῦδος τοῦτο ἦτο ἀναγκαῖον.

Ἀρίστη ἦτον ἡ ἐντύπωσις ἣν ἔλαβεν ὁ Κλίφορδ διὰ τὰς πολεμικὰς μᾶς ἐργασίας, ἐκ των

ὁμιλιῶν του δὲ ἠνόησα ὅτι ἦτον τίμιος, γενναῖος καὶ φιλέλλην. Ἐπιστρέψαντες ἐν τούτοις εἰς τὸν οἶκόν μου, τῷ ἀνέφερον περὶ τῆς ἀποζημιώσεως ἣν μοι εἶχε ζητήσει διὰ τοῦ ἐγγράφου του, ὅτι δὲν γνωρίζω τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὅτι χρήματα δὲν εἶχον, καὶ ὅτι τοιοῦτου εἶδους ὑποθέσεις ὤφειλον νὰ ἀναφέρονται κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Διοίκησιν. Αὐτὸς δὲ μετ' ἀγαθότητος καὶ εὐγενείας μοι ἀπήντησεν ὅτι δυσχερεστεῖται πολὺ διότι μὲ ἠνόηχεν, ἐνῶ βλέπει τὰς δεινὰς περιστάσεις ἐν αἷς εὐρισκόμεθα, μὲ παρεκάλεσε δὲ νὰ κάμω σύντομόν τινα ἀπάντησιν, καὶ μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν ἤθελον πλεον ἐνοχληθῇ περὶ τούτου. Οἱ εὐγενεῖς τρόποι τοῦ Κλίφορδ τόσο μὲ ἐνεψύχωσαν, ὥστε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐνεπνεύσθην ὑπὸ τολμηρᾶς τινος ἀποφάσεως. Ἀποσυρθέντες δὲ κατ' ἰδίαν, τῷ λέγω, ὅτι τὰ φιλελληνικὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα ἐξέφρασε, καὶ ἡ εὐγένεια μεθ' ἧς πρὸς ἐμὲ ἐφέρετο, μὲ παραινέει νὰ τῷ ἐμπιστευθῶ μυστήριόν τι, ἀλλὰ διὰ τοῦτο νὰ μὴ καταδικάσῃ ἐμὲ, ἀλλὰ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του ὅστις μοι ἐνέπνευσε τοιαύτην ἐμπιστοσύνην. Μετὰ ψυχικῆς δὲ ταραχῆς, τῷ εἶπον τότε—«Δὲν ἔχομεν μολύβδον, καὶ ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν, δυνάμενος νὰ μᾶς συνδράμῃ ἤθελεν εἶσθαι ὁ σωτὴρ τοῦ Μεσολογγίου.» Ἐκπληκτος ἔμεινε καὶ τεθορυβημένος ὁ Κλίφορδ ἐνώπιον τοιαύτης ἐξομολογήσεως, κατὰ πρῶτον δὲ μοι ἀπήντησεν, ὅτι ὁ ἐν τῷ δικρότῳ εὐρισκόμενος μολύβδος ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν, καὶ ὅτι δὲν ἠδύνατο ἐξ αὐτοῦ νὰ διαθέσῃ. Τῷ ἀπήντησα, ὅτι ὅσον ἤθελεν ἀφαιρέσει, ἠδύνατο εἰς Κέρκυραν ἢ ἄλλαχοῦ νὰ τὸν ἀναπληρώσῃ ἄλλιν, ἡ δὲ Κυβέρνησις του δὲν ἤθελε ποτὲ τὸν καταδικάσῃ, ἀφοῦ ἐγὼ ὡς ἀρχηγὸς τόσοις χριστιανῶν πολιορκουμένων ὑπὸ των Τούρκων τῷ ἐξομολογήθην τὴν θλιβεράν θέσιν μου καὶ ἐζήτησα τὴν συνδρομὴν του. Φιλοφρόνως τότε ἀπήντησεν ὁ Κλίφορδ, σφίγγας τὴν χεῖρά μου, ὅτι θέλει μὲ εὐχαριστήσῃ ἐνεκα των αἰσθημάτων τὰ ὁποῖα πρὸς αὐτὸν ἐξέφρασα, καὶ οὕτως ἔπαυσεν ἡ συνδιάλεξις. Αὐθὺν μετὰ ταῦτα τὴν ἀπάντησιν ἣν εἶχεν ἐτοιμάσει ὁ γραμματεὺς μου ἀνεχώρησε μετὰ των ἄλλων δύο Ἀγγλων.

Περὶλυπος καὶ μυρία διαλογιζόμενος ἀνέμενον ἑωσὺ ἴδω τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πρὸς τὸν Κλίφορδ ἐξομολογήσεώς μου, ὅτε αἴφνης εἶδον λέμβον προσεγγίζουσαν εἰς τὴν ξηράν καὶ τοὺς Ἀγγλους ναύτας ἀποβιβάζοντας ἐπὶ τῆς παραλίας περὶ τὰς 4500 ὀκάδας μολύβδου, προσέτι δὲ καὶ ἐν κιβώτιον ἐμπεριέχον 60 φιάλας σπανίου οἴνου, εἰς ὑπαξιωματικὸς δὲ μοι ἐνεχείρισεν ἐπιστολὴν τοῦ Κλίφορδ, δ' ἧς μοι ἀνήγγελε τὴν ἐλευθερίαν ἣν ἔλαβεν ἀποστέλλων πρὸς ἐμὲ τὸν οἶνον, τοσοῦτον ἀναγκαῖον ἐν ταῖς δυσχεραῖς περιστάσεσιν ἐν αἷς εὐρισκόμεθα, οὐδὲ λέξιν δὲ ἀ-

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐσχάτως ἐτελέσθη ἐν Παρισίοις μεγαλοπρεπέστατα ἡ διανομὴ των βραβείων πρὸς τοὺς ἀριστεύσαντας ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει. Ἐν τῷ λόγῳ, ὃν ἀπήγγειλε κατὰ τὴν πανηγύριν ταύτην ὁ πρόεδρος Μακμαὼν, ἐξαίρεται ἰδίως ἡ Ἐκθεσις τοῦ 1878 ὡς ἀνωτέρα πασῶν των προγενεστέρων ἐκθέσεων. Ὁ Μακμαὼν ἐμνημόνευσε των παρωχημένων ἐθνικῶν συμφορῶν ὅπως τοιοῦτῳ τρόπῳ διατρανώσῃ τὴν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου τεράστιον ἐπίδοσιν τῆς Γαλλίας καὶ ὑποδείξῃ τὴν ἀνεξάντλητον οἰκονομικὴν αὐτῆς γονιμότητα. Ὁ πρόεδρος ἐξῆρε τὴν ἀνθηρὰν κατάστασιν, τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐεξίαν τῆς Γαλλίας, ἔστρεψε δὲ καὶ αἴσιον βλέμμα ἐπὶ τὸ μέλλον, εἰπὼν τοὺς ἐξῆς ὠραίους λόγους· «Κατέστημεν φρονιμώτεροι καὶ φιλοπονώτεροι, ἡ δὲ ἀνάμνησις ὅσων ὑπέστημεν συμφορῶν, θὰ τηρήσῃ καὶ θὰ ἀναπτύξῃ ἐν ἡμῖν τὸ πνεῦμα τῆς ὁμονοίας, τὸ πρὸς τοὺς θεσμούς καὶ τοὺς νόμους ἀπόλυτον σέβας καὶ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα συνετὴν καὶ ἀφιλοκερδῆ ἀγάπην.»

Ἡ ἐν Kalisch πολωνικὴ ἐφημερίς Kalischania γράφει τὰ ἀκόλουθα· «Ἐν τῷ χωρίῳ Sompolno, τοῦ νομοῦ Kalisch τῆς πολωνικῆς Ῥωσσίας, ζῇ ἑκατοντοῦτις χήρα Ἰσραηλῆτις, Rajela Wilczynoka καλουμένη, συγκατοικοῦσα μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς, ὀγδοηκοντούτιδος τὴν ἡλικίαν. Ἡ ἑκατοντοῦτις χήρα, ἥτις ἔχει ἐξαίρετον ὄρασιν καὶ ἀκοήν, ἀκμαίως δὲ τὰς διανοητικὰς τῆς δυνάμεις, συνέρχεται κατ' αὐτὰς εἰς γάμον μετὰ τοῦ Μωυσεῶς Nachmiel, ἐμπόρου ἐν Kalisch, ἑτῶν 88. . . .»

Ἐπ' ἐσχάτων πολλὴ κατεβλήθη προσπάθεια πρὸς εὕρεσιν συστήματος δυνάμενον νὰ κινήσῃ πολλὰ ταῦτοχρόνως ὥρολόγια δι' ἐνὸς καὶ μόνου κεντρικοῦ γνώμονος. Πρὸς στιγμὴν ἐνόμισαν ὅτι τὸ πρόβλημα ἠδύνατο νὰ λυθῇ διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ· ἀλλὰ τὸ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα εἶνε εἰσέτι ἀνυπότακτον, διότι ἀπαιτεῖ συσκευὰς δαπανηροτάτας καὶ οὕτως εἰπεῖν λεπτοφυεστάτας, εὐκολώτατα προσβαλλομένας ὑπὸ των ἀτμοσφαιρικῶν ἐπηρεῶν καὶ τούτου ἕνεκεν ὑποκαίμενας εἰς πλείστας ὥρας διαταράξεις, πλὴν δὲ τούτου καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τὰς μεταχειρισθῇ ἐπιτυχῶς.

Αὐστριακὸς τις μηχανικὸς, Μαυρόχοφερ ὀνομαζόμενος, ἔλυσε τὸ πρόβλημα τοῦ νὰ μεταδίδῃ μετὰ βεβαιότητος τὴν αὐτὴν ὥραν εἰς πάντα πόλεως τινος τὰ ὥρολόγια, διαδήποτε καὶ ἂν εἶνε, καὶ ὁσονδήποτε ἀπέχων εἴτε ἀπ' ἀλλήλων, εἴτε ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ ὥρολογίου τοῦ χρησιμεύοντος ὡς γνώμονος. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη κυρωθεῖσα καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιτυχῆς ἐφαρμογῆς, διότι πρὸ ἐνὸς ἡδὴ ἔτους λειτουργεῖ ἐν Βιέννῃ, θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης· ὁγκὸς ἀέρος ἐντὸς σωλῆνων κεκλισμένους δύνανται νὰ μεταδίδῃ κανονικῶς

νέφερε περὶ μολύβδου. Τῷ ἀπήντησα ἐκφράζων τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην μου δι' ὅ,τι μοι ἀπέστειλε, μὴ κάμνων μνείαν περὶ μολύβδου, καὶ ὅτι οὕτως ἐφοδιασμένος ἐλπίζω μετὰ των συναδέλφων μου νὰ κάμωμεν προποδοὺς διὰ τὴν ὑγείαν του καὶ ὅτι θὰ κατατροπώσωμεν τὸν ἐχθρόν μας μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ γενναίου φιλέλληνο Κλίφορδ.

Γινώμαι καὶ σκέψεις ἡθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.]

40.

Τὸ συμφέρον τούτους μὲν σκοτίζει, ἐκείνους δὲ φωτίζει.

41.

Οἱ μεγάλως ἐν τοῖς μικροῖς ἀσχολούμενοι συνήθως πᾶσαν δι' ἔργα μεγάλα ἀποβάλλουσι δεξιότητα.

42.

Ἀρκούσας δὲν ἔχομεν δυνάμεις, ὅπως παρακολουθήσωμεν καθ' ὅλα τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἡμετέρου λογικοῦ.

43.

Πολλάκις ὁ ἄνθρωπος νομίζει ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν ἄγει, καὶ ὅτε ὑπ' ἄλλου ἄγεται· ἐν ᾧ δὲ ὁ νοῦς αὐτοῦ πρὸς ὠρισμένον σκοπὸν αὐτὸν καθοδηγεῖ, ἀνεπαίσθητος ἡ καρδιά αὐτοῦ πρὸς ἄλλο τέλος αὐτὸν παρασύρει.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μεταρρυθμίσῃ τὰ ἥθη τῆς πατρίδος του πρέπει πρῶτον νὰ μεταρρυθμίσῃ τὰ ἰδικά του.

* Ἡ διηνεκὴς ἀργία καταντᾷ ἐπὶ τέλους φορτικωτέρα τῆς βαρυτέρας ἐργασίας.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

8.

Κυρία τις μετὰ τοῦ μικροῦ τῆς τέκνου ἐπιβιβάζεται εἰς τὸν σιδηρόδρομον· λαμβάνει δὲ μίαν καὶ ἡμίσειαν θέσιν, διότι τὸ τέκνον τῆς εἶνε μόλις ἐξ ἐτῶν, καὶ τοι λίαν ἀνεπτυγμένον. Ἡ ἀμαξοστοιχία εἶνε βραδυκίνητος καὶ μετὰ πολλῶν μόλις ὥρων ὁδοιπορίαν φθάνει εἰς τὸν προορισμὸν τῆς.

— Πῶς! λέγει ὁ παραλαμβάνων τὰ εἰσιτήρια ὑπάλληλος· ἡμίσειαν θέσιν μόνον δι' αὐτὸ τὸ παιδί! ὅσον μεγάλο μοῦ φαίνεται.

— Ἦτον μικρότερον, παρατηρεῖ ἡ κυρία, ὅταν ἐπήραμεν τὰ εἰσιτήρια, ἀλλ' ἡ ἀμαξοστοιχία ἔκαμε τόσην ὥραν νὰ ἔλθῃ, ὥστε ἐμεγάλωσε καθ' ὁδόν.

9.

Ἐν τῷ πλημμελειοδικεῖ :

— Ὁ πρόεδρος. Τί αἶσχος! νὰ κλέψῃς μίαν σκύλλαν, ἡ ὁποία μάλιστα εἶχε καὶ τέσσαρα μικρά!

— Ὁ κατηγορούμενος. Κύριε πρόεδρε. . . εἶχα σκοπὸν νὰ τὰ υἱοθετήσω.

τὴν ὅθεν δὴποτε ἐπ' αὐτοῦ γινομένην πίεσιν εἰς πάντα τὰ σημεῖα τῶν διαλλαδώσεων τῶν σωλήνων.» Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς δὲ ταύτης ἀφορμώμενος ὁ αὐστριακὸς μηχανικὸς κατεσκεύασεν ὠρολόγιον πνευματικόν, ὅπερ διὰ καταλλήλου μηχανισμού ἀποστέλλει καθ' ἑκάστον λεπτόν τῆς ὥρας κίνησιν τινα, ἥτις μεταβιβάζεται διὰ τῆς πίεσεως τοῦ ἀέρος εἰς πάντα τὰ δευτερεύοντα ὠρολόγια τὰ συγκοινωνοῦντα πρὸς τὸ κεντρικὸν διὰ πλέγματος σωλήνων ἐλαχίστης διαμέτρου.

Τὸ σύστημα τοῦτο εἶνε ἀπλοῦν, καὶ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ οὐ μόνον εἰς τὰ τῆς πόλεως δημόσια ὠρολόγια, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τῶν ἰδιωτῶν· διότι ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ ἀγοράσῃ τις κλάδον τινὰ τῶν σωλήνων, ὡς ἀγοράζει τὸ ὕδωρ καὶ τὸ φωταέριον. Διὰ δὲ τοῦ τρόπου τούτου παύει πλέον ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ χορδίζονται τὰ ὠρολόγια καὶ αἰωνίως νὰ ἐπισκευάζονται καὶ αἰωνίως νὰ δέωνται ἐπισκευῆς· οὕτω πως δὲ διπλῇ προσγίνεται οἰκονομία, καὶ χρόνου καὶ χρήματος.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

Πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν ἀπεστάλησαν ἐκ Γαλλίας σπόροι εὐκαλύπτων καὶ ὀδηγίαι περὶ σπορᾶς αὐτῶν. Αἱ ὀδηγίαι αὗται εὐμενῶς ἐκοινοποιήθησαν ἡμῖν καὶ σπεύδομεν νὰ δημοσιεύσωμεν κατωτέρω μετὰφρασιν αὐτῶν. Οἱ εὐκαλύπτοι εὐδοκιμοῦσι παρ' ἡμῖν· ἀπόδειξις τούτου εἶνε οἱ φυτευθέντες ἐν τῇ ἐν Φαλήρῳ τερπνῇ ἐπαύλει τοῦ κ. Ε. Κεχαγιά, οἵτινες ἐντὸς μικροῦ χρόνου κατέστησαν ὠρεῖα καὶ μεγάλα δένδρα.

Τὸ γένος εὐκαλύπτος περιλαμβάνει πλέον τῶν 160 εἰδῶν, ὧν τινα δύνανται νὰ ἀνθέξωσιν εἰς ψυχρὸς 10⁰ καὶ 12⁰ βαθμῶν. Ὡστε εὐδοκιμοῦσι καὶ εἰς τὰ βόρεια μέρη τὰχιστα αὐξανόμενα, οὐ ἔνεκεν εἶναι καταλλήλιστα εἰς διακόσμησιν τῶν ὁδῶν καὶ τῶν σιδηροδρόμων. Ἐκ τῶν εἰδῶν τούτων τὸ καλούμενον εὐκαλύπτος ὁ σφαιροειδῆς, ὅστις εἶνε ὁ κοινότατος καὶ γνωστότατος, φθάνει εἰς ὕψος 60—70 μέτρων. Παρὰ τὸ Ἀλγέριον ὑπάρχουσιν εὐκαλύπτοι αὐξανόμενοι 6 μέτρα κατ' ἔτος. Γνωστὴ δὲ εἶνε ἡ κατὰ τῶν πυρετῶν ἐνέργεια τοῦ εὐκαλύπτου, χορηγοῦντος τὴν ὑγίειαν εἰς τοὺς ἐλῶδεις τόπους. Κατ' αὐτὰς γὰρ τις μηχανικὸς (M. Martin), πρὸ δεκαετίας καλλιέργων ἐν Προβηγκίᾳ φυτείας εὐκαλύπτων, ἐξέδωκεν ἄξιον πολλοῦ λόγου πόνημα· Περί εὐκαλύπτου καὶ τῶν ἐφαρμογῶν αὐτοῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν (L'Eucalyptus et ses applications industrielles), ἐν ᾧ περιέλαθε πᾶν ὅ,τι μέχρι τούδε ἐγράφη περὶ τῆς καλλιέργειας, συντηρήσεως καὶ τῶν ὠφελειῶν τοῦ πολυτίμου τούτου φυτοῦ.

Σ. τ. Δ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ὀδηγίαι πρὸς σποράν τῶν Εὐκαλύπτων.

Σπείρων τὸν μάρτιον δύνασαι νὰ φυτεύῃς τὰ φυτὰ λήγοντος τοῦ μαΐου, προσέχων νάφησης κατὰ τὴν μεταφύτευσιν, πέριξ τῆς ρίζης ἐκαστοῦ φυτοῦ, ὅσον τὸ δυνατὸν ἀρκετὸν χῶμα (μὲ μπόλλαν). Πρέπει δὲ ἐπὶ ἐν τοῦλάχιστον δεκάπενθήμερον νὰ προσέχῃς νὰ ποτίζηται τὸ εἶδος E. Globulus τὴν ἐσπέρην μᾶλλον ἢ τὴν πρωΐαν. Τὸ δὲ εἶδος Red Gum καλὸν εἶνε νὰ σπείρωμεν τὸν ἀπρίλιον καὶ μαΐον, ὑπολογιζόμενου ἐνὸς γραμμαρίου εἰς δύο τετραγωνικά ὑποδεκάμετρα. Ἐπειδὴ δὲ θὰ σπαρῇ τὸν μαΐον δὲν θὰ ᾔνε δυνατὸν νὰ φυτευθῇ πρὸ τῶν φθινοποριῶν βροχῶν.

Πλείονες ὀδηγίαι ὑπάρχουσι περὶ τούτου ἐν

τῷ βιβλίῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ «Δένδρα τῆς Αὐστραλίας», σελ. 16.

Τὸ σπέρμα τοῦτο διατηρεῖ τὴν βλαστικὴν δύναμιν του ἐπὶ πολλὰ ἔτη· διὰ τοῦτο καλὸν εἶνε νὰ μὴ σπείρωνται ὅλα τὰ σπέρματα διὰ μιᾶς, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ ἐκ διαλειμμάτων. Ὅθεν σπείρομεν ἀμέσως ἀρκετὰ E. Globulus ἵνα φυτευθῶσι τὸν μαΐον ἢ τὸν ἰούνιον, ἔπειτα δὲ σπείρομεν πάλιν τὸν ὀκτώβριον καὶ τὸ ἔαρ. Ἡ γενομένη τὸ φθινόπωρον σπορὰ εἶνε ἡ ἀρίστη πασῶν.

Σπείρων τὸν μάρτιον μὴ ἄφινε τὸν ἥλιον νὰ προσβάλλῃ τὰ ἐσπαρμένα. Τὸ σπέρμα πρέπει νὰ καλύπτηται ὑπὸ γεωμιγοῦς κοπρίας (terreau) (πάχους διφράγκου). Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς πρέπει νὰ διατηρηθῇ διαρκῶς ὑγρὰ. Καλὸν δὲ εἶνε νὰ ἐπιτιθῇται ἐπ' αὐτῶν λεπτὸν στρώμα ἐξ ἀχύρων ἢ παρομοίου τινὸς ξηροῦ χόρτου. Μετὰ ἐξ ἡ ὀκτῶς ἡμέρας μετὰ τὴν σποράν θέλουσι φυτρῶσι τὰ σπέρματα καὶ μετὰ τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας ἀφαιροῦμεν τὸ στρώμα τῶν ξηρῶν χόρτων.

Φυλλάτου τὰ πτηνὰ καὶ μάλιστα τοὺς πυργίτας (σπουργίτας), διότι τρώγουσι τὰ σπέρματα τὴν στιγμὴν τῆς βλαστήσεως· μετὰ ὅ ἢ 6 ἡμέρας ὅμως δὲν τὰ πειράζουσι.

Τὸ ποτιστήριον δι' οὗ θὰ ποτίζονται τὰ φυτὰ πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς ὁπὰς λεπτοτάτας. Δυνάμεθα δὲ νὰ μεταφυτεύσωμεν τὰ φυτὰ χωρὶς νάφησωμεν καθ' ὅλου χῶμα εἰς τὰς ρίζας, ἀλλὰ γενικῶς ὁσάκις τὸ νέον φυτὸν ἔχει 4 φύλλα, τὸ θέτομεν ἐν μικραῖς γάστραις μετὰ γεωμιγοῦς κοπρίας, τὰς ὁποίας παραχώνομεν μέχρι τοῦ στόματος ἐντὸς πρασιᾶς καὶ τὰς ποτίζομεν κατὰ τὴν χρεῖαν. Ἐὰν σπείρωμεν τὴν 1 μέχρι 15 ὀκτωβρίου δύναται τὸ φυτὸν νὰ μεταφυτευθῇ εἰς τὴν γάστραν περὶ τὴν 15 νοεμβρίου. Τὸν δὲ φεβρουάριον καὶ μάρτιον τὰ φυτὰ ἔχουσιν ὕψος 20—30 ὑφεκατομέτρων, καὶ τότε εἶνε ἡ κατάλληλος στιγμὴ νὰ φυτευθῶσιν εἰς τὴν γῆν. Αἱ γάστραι δὲ αὗται ἔχουσαι βάθος μὲν 8 ὑφεκατομέτρων, πλάτος δὲ τοσοῦτον, ἔσθθεν γινομένης τῆς καταμετρήσεως, τιμῶνται ἐν Γαλλίᾳ 30 φράγκων τὴν χιλιάδα.

Τοιαῦται εἶνε αἱ ὀδηγίαι ἃς νομίζω ὠφελίμους εἰς τὴν σποράν. Περί δὲ τῆς φυτεύσεως λέγει τὰ δέοντα τὸ βιβλίον «Δένδρα τῆς Αὐστραλίας».

Θεωρῶ λόγου ἄξιον νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ εἶδος τὸ καλούμενον E. Globulus ἀπαιτεῖ γῆν καλὴν, παχυσὴν καὶ δροσεράν· τὸ δὲ εἶδος Red Gum εὐδοκίμει ἀρίστα ἐπὶ ἐδάφους λιποτέρου καὶ ξηροτέρου. Ἐν δὲ τῇ Ἀλγερίᾳ ἡ καλλιέργεια τοῦ εἶδους Red Gum ὁσημέραι διαδίδεται, ἐν ᾧ τοὺναντίον ἡ τοῦ E. Globulus περιορίζεται.